

POLITSEILEHT

Nr. 1

United Baltic Corporation, Ltd.

158. FENCHURCH STREET, LONDON, E. C.

OWNERS OF

ANGLO-BALTIC LINE

MAINTAINING A REGULAR MAIL, PASSENGER & CARGO SERVICE
BETWEEN

LONDON

AND

DANZIG, GDYNIA, KLAIPEDA, RIGA AND TALLINN.

ALL STEAMERS FITTED WITH REFRIGERATING MACHINERY
OF LLOYD'S HIGHEST CLASS.

TALLINN TO HULL AND LONDON

EVERY WEDNESDAY.

THROUGH-CARGO WITH PROMPT TRANSHIPMENT IN HULL OR
LONDON TO:

NEWCASTLE-ON-TYNE, LEITH AND GLASGOW

AND TO THE MAIN PROVINCIAL TOWNS, ALSO TO:

ANTWERP, BRUSSELS, DUNKIRK

AND TO

SPANISH AND NORTH AFRICAN PORTS, U. S. A.,
GULF PORTS, PACIFIC COAST, SIAM, INDIA, AUSTRALIA,
NEW ZEALAND, SOUTH AFRICA, PALESTINE, ETC.

FOR PARTICULARS REGARDING FREIGHT-RATES ETC. APPLY TO:

United Baltic Corporation

(ESTONIAN AGENCY - R. KINGHORN)

TALLINN, PÄRNU MNT. 10.

TEL. 444-34.

Spetsiaalne fond

POLITSEILEHT

Lugemistuba

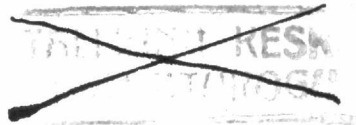
3.7511

1937

~~SP~~ 2035

KUUETEISTKUMNES AASTAKÄIK

POLITSEIAMETNIKE KESKKOGU VÄLJAANNE

SISUKORD:

	Lk.		Lk.
Abinõu maasse kaevatud või sissemüüritud esemete otsimiseks	329	Kirjutusmasina teksti identifitseerimine F. Vittlich	445
Abinõu teopaiga pildistamiseks — A. Liit	373	Kodanik, ajakirjanik, politseinik — V. Kallumäe	342
Ajasüütamise juhtum kella vihi abil	454	Kodanik petturite küüsis	54, 104
Asitõendid — tuhat leitud — K. Utso	497	Kodanike ja pol.-ametnike vahekorrad — L. Pruunmaa	41
Asugem kogema jälitamispärad — A. Liit	176	Kodaniku julgeolek Eesti Maapäeva ajal ja tänapäeval — Ed. Vallaste	327
Austria politseist — T. V. Kaup	568	Kodaniku mõttemõlgutusi politseist	267
Autoõnnetuste vastu võitlemiseks uus korraldus	263	KÕ abinõude näitus X näitus-messil Tallinnas	360
Baasel — Mainz — Rein	563	KÕ juhtide ja kodanike ülesandeid vaenlase õhuruunaku korral — R. Vaharo	305
Balti paviljoni ümber Pariisi maailmanäitusel — Adamson-Eric	408	KÕ korraldamisest asutuses ja ettevõtetes — E. Umbli	45
Berliini krim.-politsei nõuandekoha sisustus ja korrastus — T. V. Kaup	452	KÕ on tarvilik — H. Arro	211
Budapesti kriminaalpolitsei — T. V. Kaup	378	Kodukaunistamisele rohkem tähelepanu — Ed. Viirsoo	191
Daktüloskoopia ja leepa — A. Liit	566	Kodukaunistamistöös uus ajastu — E. H. Truuvere	163
Detektiiv Raimund — Arvo Hannes	84	Kohtukutse — Arvo Hannes	110
Douhetism — E. Umbli	154	Kohtulik-teaduslik ekspertiiskabinett — F. Vittlich	42
Dresden — München	533	Konstaablite varustamisest kantseleimaterjaliga	193
Eesti tuletõrje juhtimise ümberkorraldamise vajadusest — R. Vaharo	6	Kordniku sammud	169
Eestis on vanglas kinnipeetavaid rohkem kui mujal	420	Korraldagem omaabi! — A. Reandi	56
Eestlased võõrsil	509	Kriminaalkohtupidamise seadustiku puudusi — S. Sööt	75
Endale kodu! — J. Ehatamm	297	Kriminaalkomissaride koosolek	222, 639
Enesetape või mõrv? — P. Kompus	376	Kriminaalkuritegevus Eestis 1936. a.	98
Film piirivalve elust ja tegevusest	137	Kriminaalmuuseumis — T. V. Kaup	127
Gaasivarjend — R. Vaharo	354	Kriminaalpolitsei tegevus 1936. a. taliolümpiaadil Garmisch-Partenkirchenis	586
Hollandi politsei elust — H. Lepp	611	Kriminaalseadustik	203
Ilm läheb sulale — J. Jaik	622	KrS § 254 l. 1 ja 2 ettenähtud süütegude adm.-korras otsustamise alal tähelepanekuid ja arvamusi	133
Infrapunasest pildistamisest — V. Toom	371	Kriminaalseadustik	203
Intervjuu	112, 136, 165, 195	Kriminaaltehniliste uurimismeetodite osatähtsus süütegude avastamisel — F. Vittlich	418
Ipriit — praeguse aja ohtlikem sõjagaas — E. Umbli	399	Kroonikapidamine politseiasutuses — A. Peel	95
Jahiõigus — E. Ein	552, 583	Kuidas saada heaks laskuriks? — J. Ernits	19
Juurdluse toimetamise kord välispolitseis Tallinnas	343	Kultuurfilmi sünd	385
Jõuluagne retk Prangli saarele — J. Ernits	618	Kunstihoaajast ja võimalikust kunstiaastast — Adamson-Eric	490
Jõuluadne meeleolu Berliinis	644	Kuritegevuse põhjusi kr.-sotsioloogilisest vaatepunktist — K. Raag	149
Jõulujutt verivorstidest	637	Kurjategijate tüüpe — K. Pärtmaa	340, 362
Jõuluvana Viljandi politseiperes	20	Käsipall Tall.-Harju Prefektuuri sportlaskonnas	574
Jõuvankrite kontrollimisest — V. Rannaleet	298	Köln — Düsseldorf — Berliin	595
Jälitustoimete koordineerimise modus operandi kohaselt — A. Liit	599		
„Jäähüad“ Peipsi piiril — J. Kraus	484		
Jüriöö	289		
Kabuhirmu ohjeldamisest — H. Reiman	236		
Kahekõne	202		
Kahjutule vastu — A. Ruusa	513		
Kauneid suvituskohi	196		
Keemiline relv tulevikus — E. Umbli	450		
Kehavigastused KrS-ku järgi — Kaljo Raag	580		

	Lk.		Lk.
Külaskäik Kesk-Euroopa politsei ja KÕ juhtidele	423	Politseiametnike puhkekodude ümber keerleb kibe töö	162
Laiba riietuse vaatlus — N. Bokariuse järgi	499, 516	Politseiametnike varustamisest	467
Lask relvata	403	Politseiametnikud (Tartu) jõulupuul	16
Laskeinstruktorite kursus Tall.-Harju Pref. Laskuritega Helsingis — H. Pöldvere	644, 382	Politsei enesekorraldus ja seltskondlik ala on tähtis meie teenistuslikus arengus — R. Veermaa	1
Leedus külas	317	Politsei harrastamas merisporti — A. Ruusa	309
Leiubüroode olukorda tuleks parandada	138	Politsei ja kaitseliit — A. Truuvere	287
Liiklemise keerises — B. Nykanen	245	Politseikoer	268
Liiklemisvahendite liikumisest sõiduteedel	254	Politseikooli alama klassi 13. lend lõpetas kursuse	311
Liiklemisõnnetuste ajastul	348	Politseikool 12-aastane	151
„Line-up” — Ameerika politsei ülekuulamismeetod	429	Politsei korraldamas gaasikaitset	200
Londoni politsei ja New Scotland Yard — T. V. Kaup	53, 67	Politseikroonika — A. Peel	180
Lugemislaud politseiasutuste ruumidesse	115	Politsei laske-eeskiri — R. Vaharo	222
Lumeväljad kutsuvad	603	Politseil oma laske-eeskiri — R. Vaharo	185
Luzern	503	„Politseilehe” sihte ja kavatsusi	3
Läti kriminaalpolitseist — A. Anier	585	Politseinike võitlus mässulistega Nehatus	520
Maarajooni konstaablite korterioludest	601	Politseniku sisemisest kasvatuses — A. Ruus	125
Manolescu — varaste vürst	431, 463, 500	Politseiohvitseride uus lend	108
Meeldivate ja ebameeldivate elamuste meelispidamisest	244	Politsei osa praeguses riiklikus ülesehitustöös — K. Kirsimägi	62
Meie küsime	262	Politsei osatähtsus õigusmõistmises — A. Ruusa	209
Monodaktüloskoobiline kartoteek — E. Vilt	435	Politseiparaad pealinnas	9
Monument — rahva kultuuri dokument — F. K. Randel	278	Politsei rahva keskel	82
Munamägi — kodumaa omapäraseim koht — E. Piir	336	Politsei relvade hooldamisest — R. Vaharo	49
Mustlaseks ma olen sündinud	455	Politsei vormirõivastus — A. Miller	238, 339
Muusikaharrastusest pol.-ametnike ringis Ed. Visnapuu	240	Politsei vormist ja selle kandmisest	587
Mõistatuslikke olukordi kuritecpaiga vaatlusil	18	Poola kriminaalpolitseist — T. V. Kaup	157, 189, 219, 242, 286
Mõrva avastamine sõrmejälgede kaudu	359	Poola naispolitseist	357
Mälestusi iseseisvuse saabumisest — A. Liit	68	Portreid meie riigitegelasist — J. Pert	425
Mäng ja kihlvedu meil kehtivais seadusis — E. Ein	294, 307	Psühholoogilisi vaatepunkte praktilisiks ülekuulamiseks — A. Liit	312
Narva-Jõesuu puhkekodus veedetud päevist Narva-Jõesuust	293, 337	Purjesport — E. Mets	184
Neil pole jõuluõhtut	614	Põrandaaluste trükikoja avastamine	436
Nelipühiks — A. Liit	207	Põrnu-Kutt — K. Pärtmaa	106
Nikli kõrvaldamisest vintraua õõnest — R. Vaharo	86	Päevapildistamisest politseis — V. Toom	214
Näpujälgede säilivusest	439	Rahvuskogu ülesandeid — R. Veermaa	66
Omaaegseid suurseiklejaid	139	Rahvusvaheline kuritegevus — A. Liit	350
On aeg mõelda — J. Sooman	173	Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Komisjoni areng ja saavutusi — A. Liit	392
Orienteerumisvahend — kompass	331	Rahvusvahel. suurpetteurite trikke	645
Orienteerumisvõistlused ja nende korraldamisest	258	„Rakui” 5. üldnäitus	572
Oru-Juhan — K. Pärtmaa	13	„Ratsa-Roosi”	141
Paap Puraviku meheau — Arvo Hannes	437	Reimo, N. — Tall.-Harju prefekt	579
Petseri ümbruses	261	Riias mõni päev — H. Pöldvere	217
Piiri märkimine Peipsil	482	Riigiteenijate laste-abiraha seaduse käsitamine	440
Piirisaar ja piirivalve	486	Riigiteenijate, -tööliste ja õppejõudude haiguskindlustusest	457
Piirisaare põlise puu hääbumine	489	Roimar abistab detektiivi	143
Piirivalve arengust ja tegevusest ülevaade	473	Rooma politsei Kristuse sündimise ajal — O. Angelus	607
Piirivalve teenistuskooertest — A. Kõrgma	480	Rööviroima avastamine	383
Piirivalvur Eesti-Läti piiril	266	Salakaubitsemine rannikul	167
Piirivalvuri argipäev	487	Salaluure rahuajal	521
Piirivalvuri jõuluöö — J. Maisaar	620	Salaluure vastu võitlemine Eestis 555, 588,	626
Pildistamisest vaatlusil — V. Toom	358	Sina ei pea valetama	395
Pilkases pimeduses neli ja pool tundi — J. Alekand	488	Sisekaitse ülema otsus 3. VI 37 ja KKS § 960 — II l. — J. Raidjõe	466
Pisiasjade tähtsus süütegude jälitamisel — P. Hansar	80	Soome kultuurielust — Elsa Enäjärvi-Haavio	546
Politsei!	364	Soome politseinike suvekodudest ja vaba aja veetmisest — Allan Lumme	175
Politseiametnik vetelpäästjana	361	Soome politseiorganisatsioon — J. Ropponen	548

	Lk.		Lk.
Soome riiklik ja majanduslik areng	551	Võitlus kuritegevusega Am.-Ühendriiges	
Surnutepüha puhul — P. Kuusik	507	— R. Pahka	397
Sõjagaasidest — H. Arro	535, 565	Võrdlusmaterjali muretsemine ja selle täht-	
Sõjast landesvääri vastu — J. Unt	280	sus võltsimiste avastamisel — F. Vittlich	152
Süütegude jälitamine ja simulatsioon —		Võrdlusandmeid politsei töökoorma vähene-	
P. Hansar	186	misest Tartu-Valga Pref. 1936/37	333
Teenetemärgi saajad	315	Võõrkeelte oskusest — A. Ruusa	444
Torkehaavadest nahal — N. Bokariuse järgi	447	Välismaa politseiametnike tööst	270
Tuletõrje suurpäevad	369	Välismaailt lühiteateid 271, 304, 344, 365, 442, 604	
Tuleõnnetuste vältimisest — J. Ernits	216	Öösel kell 12	640
Tulikahjude jälitamiseks juhend — A. Liit	251	Ülestõusmise pühiks — metrop. Aleksander	124
Tulikahjude põhjusi — Dr. ins. A. Laur	97, 130	Ülevaade prefektide tegevusest adm.-kor-	
Tulikahjude põhjuste selgitamisel vaatluste		ras otsustatud heakorra ja avaliku jul-	
tähtsusest — K. Puskar	166	geoleku vastaste süütegude asjus —	
Tundemärkide kartoteek Helsingi krim-		J. Raidjõe	102
politseis	380	Ülevaadet rahva relvastusest	100
Tõrva — suvituslinn	353		
Tükike kotiriiet süüdlase selgitajana	338	Ametlik osa: 24, 92, 120, 148, 172, 206, 231,	
Uurimismeetodeid tapmiste puhul —		248, 304, 324, 344, 366, 388, 415, 441,	
F. Vittlich	511	467, 505, 542, 575, 601	
Uusaasta tabas korralvuri postil	19	Küsimusi ja vastuseid: 22, 60, 93, 120, 172,	
Uutel radadel — E. Mets	2	249, 271, 325, 366, 506, 544, 575, 603	
Vabadussõda ja muusika — Ed. Visnapuu	286	Laskespordist: 119, 206, 227, 260, 269, 347, 382,	
Vabadusvõitluste kajastumisest kirjanduses		387, 414, 505, 524, 534	
ja kunstis	290	Politseiametnike Keskkogu ja Kogude tegevusest:	
Vaimu arendamise radadel — L. Pruunmaa	494	57, 87, 91, 114, 116, 118, 119, 147,	
Vajame rahvusväarikuse vaimu — E. H.		165, 204, 205, 262, 269, 316, 573, 584	
Truuvere	233	Spordist: 89, 140, 146, 205, 229, 247, 269, 303,	
Vale paljastaja — A. Liit	300	321, 337, 372, 384, 404, 441	
Valgus võidab — J. Järve	603	Surnud kaasametnikke: 171, 172, 367, 538	
Valvake! — piiskop Rahamägi	124	Teateid: 21, 74, 92, 105, 107, 116, 129, 146, 246,	
Vanuse- või aastmed politseile	78	259, 319, 335, 427, 519, 541	
Varssav — Viin — Praha	459	Tähtpäevad, sünnipäevad, juubelid: 58, 59, 113,	
Vekslivõltsijad — V. Jaaku	345	114, 116, 117, 118, 142, 158—161,	
Vilsandi linduderiigis	320	165, 171, 194, 195, 213, 215, 220,	
Ving ja selle mürgitusist — H. Arro	421	221, 225, 226, 247, 302, 307, 310,	
Vormirõivastuses rahva hulka — H. Põld-		313, 316, 339, 356, 361, 381, 388,	
vere	183	389, 414, 415, 433, 462, 506, 542,	
Võidupüha mõte ja sisu — R. Kangro-Pool	273	543, 567, 573, 584, 601, 603	
Võidupüha mõtteid — H. Lepp	284		

POLITSEILEHT

ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 1 (480)

TALLINNAS, 18. JAANUARIL 1937.

XVI aastakäik

Politseivalitsuse direktor R. Veermaa.

Politsei enesekorraldus ja seltskondlik ala
on tähtis osa meie teenistuslikus arengus.

Politseivalitsuse direktor R. Veermaa.

Eesti politsei pole ainult võitleja kuritegelise elemendiga, tema ülesandeks pole ainult kuritegevuse vältimine või jälitamine, vaid meie politseile on pandud suured ja mitmekesised administratiivülesanded, mis viivad politsei tegevuse rahva igasse eluavaldusse.

Mida kõrgemal kultuurilisel ja seltskondlikul tasemel seisab rahvas, seda kõrgemal peavad olema valitsemisaparaadi funktsionäärid kuni kõige madalama postini, rääkimata kõrgematest, sest nende kätte on usaldatud rahva elu reguleerimine ja arendamine ning nendest sõltub suurel määral rahva elujärje tõus või mõõn.

On selge, et administraatorid eksivad oma tegevuses seda vähem, mida rohkem nad on kontaktis ehk ühenduses rahvaga. Rahvas on end organiseerinud, korraldanud mitmeti ja seepärast peavad ka administraatorid end korraldama koostööle, et väarikalt astuda seltskonda. Et minna seltskonda, selleks peab ettevalmistatud olema ja ettevalmistus tehtagu ikka kodus eneste seas. Politseiperele on loodud laialdane enesekorralduse vorm politseiametnike kogude näol, ja nende abil võib ametkond oma peredega aja jooksul jõuda üheväärsele tasemele muu organiseeritud seltskonnaga, mis on tagatiseks, et rahva elu mõistmises ametlikul teel eksitakse vähem.

Tahan öelda, et olgu politseiperel uuel aastal, uue innuka püüdmisega ning vaimuga suuremaks ülesandeks ametitöö kõrval, anda politsei uuele organisatsioonile ja tema häälekandjale sisu, mis köidaks meid omavahel ning tasandaks teed sõprusele seltskonnaga vastastikuse lugupidamise alusel.

Uutel radadel.

E. Mets,

Politseiametnikkude Keskkogu Kultuursektsooni esimees.

Läinud aasta oli politseiperele viljakas aasta, mil ta elas üle ülitähtsa ümberkorralduse oma siseelu korraldamisel. Meie eneste silme ees sündis võimas organisatsioon politseiametnike kogude näol.

Sestsaadik on igas politseiametnikus tunne, et me oleme üks pere ühiste huvide ja muredega. Me tunneme, et meie ei tarvitse teotseda nurga taga ega karta juhtida tähelepanu oma tarvidusile. Me tunneme, et meile osutatakse senisest rohkem tähelepanu, et meie vastu kasvab lugupidamine ja et politseiametnikku ei kohelda enam kui teise järgu ametnikku.

Seega on pandud alus suurele hoonele, mille sisustamine olgu nüüd meie kõigi ühiseks mureks. Ka siingi on meie keskkogu juhtide energilisel algatusel suur samm edasi astunud. Ma arvan, et kõik mäletavad veel elavalt neid ülevaid hetki ja elamusi, kui läinud suvel avati Narva-Jõesuus puhkekodud. Unustamatuks jäävad ka need helged päevad, mis veedeti puhkeajal meie uutes, mugavates kodudes ja kes meist ei igatse jälle sinna tagasi!

Ja nii kestab see ülesehitamise töö täie hooga edasi. Vaevalt möödusid suveõlud, kui keskkohas nii ka kohtadel asuti uues organisatsioonis tegevusse, asutati sektsoonid, kus praegu käib kultuurtöö täie hooga.

Nüüd seisame uue algatuse lävel. Teatavasti otsustas keskkogu nõukogu oma esimesel koosolekul asutada oma ajakirja,

mida annaks välja keskkogu ja milles peaksid kajastuma kõik meie teenistuslikud kui ka siseelusse puutuvad küsimused ja sündmused. Elav sõna meie endi suust ja endi keskelt toogu elevust, värskust ning indu meie tegevusse.

Seega ei tahetud teha kellelegi etteheitel ega alahinnata senist tööd, vaid vastupidi, tunnustati üksmeelselt, et suur töö on tehtud ja seda tuleb jätkata, kuigi teisel kujul. Meie ei pruugi seejuures salata tõsiasja, et senine politsei ajakiri kippus jääma võõraks politseiperele, ei leidunud kaastöölisi ja kahanes lugejate arv. Tundus, et ajakiri oli pisut dogmaatiline-teoreetiline, aga veel tähtsam, tema ilmus seevõrd harva, et puudus ajakirjale tarviline värskus.

Praegusel ajal, mil ilmub rohkesti uusi seadusi ja ka uusi kohustusi, mil meie ülesanded ja tegevustaktika võtab uue ilme, on tarvilik, et akuutsed küsimused leiaksid ka otsekohest valgustamist. Pealegi huvitavad lugejaid mitte ükski juriidilised arutlused, vaid ka igapäevased sündmused meie elust ja tegevusest.

Seda arvesse võttes keskkogu juhatus asus kohe uue ajakirja väljaandmise teostamisele ja pani selle ülesande otseselt keskkogu kultuursektsoonile. Tehnilisil põhjusil ei tahetud seda teha enne aasta vahetust. Nüüd ilmub lugeja ette uus ajakiri, uue peremehe väljaandel ja uue nimetusega

„Politseileht“. Ta ilmub nüüd 2 korda kuus, et värskelt tuua lugeja ette sündmusi ja teenistuslikke küsimusi.

Kui arvestada uusi ülesandeid ja organiseerimistöid, mis viimasel ajal pandud politseile, nagu kodanlik õhukaitse ja tule-tõrje ümberkorraldamine, kui tuletada meelde Siseministri ütlust politseijuhtide kokkutulekul: „Ärge olge bürokraadid!“, siis selgub, et politsei tegevus ja taktika on võtnud uue suuna ja uued meetodid.

Politsei ei saa asuda organiseerimistöole mitte sundnormidega ega sundabinõudega, vaid tuleb osata, suuta ja veenda seltskonda uutest tarvidustest ja ülesandest.

Seepärast on „Politseilehe“ tähtsamaks ülesandeks elava sõna kaudu valgustada meie uusi sihte ja ülesandeid nii, et nad oleksid värsked ja ajakohased. Meie tahame valgustada teenistuslikke ülesandeid ja nende lahendamise võimalusi, meie tahame valgustada ka meie siseellu puutuvaid küsimusi kõige laiemas ulatuses. Meie tahame, et „Politseilehes“ peegelduks politsei tegevus ja elu terves ulatuses ja ses vaimus, nagu meie kõrged juhid on pidanud tarvilikuks. Meie tahame, et meie häälekandja oleks liha meie lihast ja veri meie verest.

Ses mõttes astub ajakiri Teie ette uues rüüs ja uutel radadel ning soovib kõigile lugejaile õnnerikast uut aastat.

Tallinna Ühis-
Keskraamatukogu

„Politseilehe“ sihte ja kavatsusi.

„Politseileht“ on kutseajakiri.

Kutseajakirja sihiks on aidata kaasa vastava kutseala väljaarendamiseks, äratada ja kasvatada kutseala kandjais huvi ja lugupidamist oma tegevusala vastu, kasvatada neis kutsealale vastavaid omadusi, pakkuda neile vajalisi teadmisi, arendada neis praktilisi oskusi, tõsta esile saavutatud tagajärgi, otsida lahendusi ühistele päevamuredele, lähendada ja siduda kutseala kandjaid omavahel ühiseks pereks ning tutvustada kutseala ka eemalseisjatele.

Meie politseipere on omanud oma kutseajakirja juba 15 aastat. 3. detsembril 1921 ilmus „Eesti Politseilehe“ esimene number; alul ilmus ta kord nädalas, hiljem kaks korda kuus ja viimaseil aastail — „Eesti Politsei“ nime all — kord kahe kuu tagant kuni käesoleva ajani.

„Politseileht“ seega jätkab oma eelkäijate poolt alustatud ja siiaajani tehtud tööd.

„Eesti Politseileht“ ja tema järglane „Eesti Politsei“ jäid alati politsei-kutseajakirja raamidesse, võttes, tõsi küll, oma ülesandeid kord laiemas, kord jälle kitsamas ulatuses. Peab ausalt tunnustama, et kõigi raskuste kiuste mõlemad suutsid rohkem korda saata kui seda neilt kui uudismaa harijailt oleks võidud oodata. Sirvides „E. Politseilehe“ ja „E. Politsei“ aastakäike, leidub igas numbris midagi, millel on püsiv väärtus ja mis seega on aidanud edasi viia meie politseiala ja politseiametkonda. Võib soovida, et iga politseiametnik, kel seni ühel või teisel põhjusel puudus võimalus jälgida oma kutseajakirja, leiaks kunagi võimaluse lehit-

seda vanu aastakäike ja noppida sealt enda jaoks kuldteri.

„Politseileht“ seab endale ülesandeks teinida politsei-kutseajakirja sihte ja püüdeid täies ulatuses. Politseiala väljaarendamine, selle huvitavaks, lugupeetavaks ja austatavaks tegemine ametnikele kui ka kodanikele, õigete ja väärtuslike töekspidamiste ja traditsioonide levitamine ja süvendamine politseiametnike hulgas, politseiteenistuseks vajalike omaduste esiletõstmine ja arendamine, teenistuses vajalike teadmiste ja oskuste täiendamine, saavutatud positiivsete tulemuste esiletõstmine, aga ka negatiivsete nähete valgustamine, politseiametnike kogude ja nende allorganite näol meile antud omavalitsusele tegeliku sisu leidmine ja tema ühiste ürituste hoogne läbiviimine ning lõpuks üksikute asutuste ja ametnike rõõmude ja muude teatavakstegemine teistele, — need on ülesanded, mille edukaks teostamiseks „Politseileht“ tahab aidata kõige jõuga kaasa.

Politseiala väljaarendamise osas „Politseileht“ tahab tuua kirjutisi, mis hindavalt käsitlevad meie politseiorganisatsiooni, teenistust reguleerivaid eeskirju ja üldisi korraldusi kui ka politseiala seadusi ja määrusi. Teenistuseeskirjadesse, seadustesse ja määrustesse võib nende koostajate ja andjate parima tahtmise kiuste jääda tühikuid, sattuda liigseidki nõudeid, olukordade muutmise tõttu need võivad osutuda ebaotstarbekohaseiks jne., mis just kõige paremini tuleb ilmsiks nende tegelikul käsitlemisel ja kohaldamisel. Iga tegelik politseiametnik, kes oma ülesandesse suhtub arukalt ja asjatund-

likult, võib mainitud puuduste ja ebaotstarbekohasuste aegsaks kõrvaldamiseks omalt poolt kaasa aidata, juhtides nendele tähelepanu.

Huvi ja lugupidamise tõstmine kutsealavastu. Politsei töö on enamikus raske ja tülikas; meie puutume väga palju kokku elu negatiivsete külgedega; meilt nõutakse palju ja arvustatakse karmilt. Nõnda politseiteenistus võib pikapeale tunduda orjusena, mida talutakse vaid leivateenimise paratamatuse pärast. Ametikandja muutub süngeks ja pahuraks. Kuid unustatakse seejuures politseiteenistuse õilis mõte — üldise heakorra ning julgeoleku kaitse; lähedavad kaotsi alatasa korduvad, meelt ülendavad momendid kodanike elupäästmistest, õnnetuste ärahoidmistest, vanade ja nõrkade toetamisest; kaob meelest suur usaldus, mis meile Valitsuse poolt on osaks saanud, kuna meile väga paljudel aladel on pandud riiki juhtivate võimude korralduste elluviimine, millest oleneb kogu rahva heaolu, ning ei pandagi enam nagu tähele, et juba on hakatud meid rohkem hindama ja meie teened leiavad tunnustamist. Järelikult selles osas peavad leidma ruumi kirjutised, mis tõstavad esile meie kutseala heledamat külge.

Õigete tõekspidamiste ja traditsioonide levitamine ja süvendamine. Meie kätte on usaldatud palju, meie peame olema selles teadlikud; peame teadma, mida tahetakse ja kuidas seda täita. Meie peame teadma, kuidas käituda, olgu lihtsal või kriitilisel juhul. Meie käitumine ja seisukohavõtmised teenistuse alal peavad kujunema instinktiivsete, küll siis leiame endid alati õigel ajal ja õigel viisil. Seda saavutame pikaajalise kasvatusena, ja siin võib „Politseileht“ omalt poolt tõhusalt kaasa aidata.

Teenistuseks vajaliste omaduste esiletõstmine ja arendamine. Kohusetunne, ausus, julgus, otsustusvõime, endavalitsemine ja ohverdamine, seltsimehelikkus, üldine distsipliin, tunne, kehaline vastupidavus ja paindumus, osavus, vilumus ühiseks väljaastumiseks jne., need on omadused, mis politseiteenistuseks väga vajalised, kuid mida kõige paremini omandame ja täiendame kas teistelt eeskujult võttes või jälle läbimõeldud ja süstematiseeritud treeningu abil. Selleks „Politseileht“ toob kirjeldusi juhtumist, kus politseiametnikud taoliste omaduste tõttu jäid seisukorra pere-meesteks, samuti kirjutisi laskeasjanduse, kehalise kasvatusena ja rivi aladelt.

Teenistuses vajaliste teadmiste ja oskuste täiendamine. „Polit-

seileht“ kavatses järjekindlalt tuua asjatundjate sulest politseialasse puutuvate seaduste ja määruste kui ka teenistuseeskirjade käsitlemist, niisamuti ka asjakohaseid väljavõtteid Riigikohtu tegelusest. Küsimuste ja vastuste osa osa jääb nagu senigi, kuid seda täiendatakse küsimuste ja vastustega politseiteenistuse alal ettetulevate tehniliste küsimuste suhtes.

Erilist tähelepanu „Politseileht“ tahab pöörata praktilist teenistust käsitlevatele kirjutistele kõigilt aladelt. Kantseiline asjaajamine, kirj vahetuse täitmine, maksude sissenõudmine, väline ja sisemine korrapidamine, rahurikkumiste ja kakluste likvideerimine, mitmesuguste järelevalvete teostamine, liiklemise juhtimine, süütegude jälitamine jne. jne. on alad, kus hästileitud ideed ja viimistletud tehnika käsikäes annavad parimaid tulemusi. Need aga vaja teha teatavaks ja kättesaadavaks kõigile, millega suurel määral aidatakse kaasa kogu ametkonna praktilisele väljaõppele.

Saavutatud tagajärgede esiletõstmine. Selles osas leiaksid avaldamist kirjeldused ja ülevaated politsei üldisest tegevusest kui ka üksikuist suuremaulatuslikest ja väljapaistvaist üritusist teenistusala, viimases osas näit. korrapidamised suuremate sündmuste puhul, haarangud, kardetavate roimarite tabamised, väljapaistvate kuitegude õnnestunud jälitamised, aga ka neil puhkudel tehtud vigade mainimine nende vältimiseks tulevikus. Samuti võivad selles osas tulla käsitamisele üldised või kohalised olud, mis põhjustavad nuritulemusi ülesannete täitmisel.

Politseiametnike kogude tegevust. Keskkogu ja kohaliste kogude tegevuse ülevaated, kavatsused, soovitatavad ülesanded, mille juurde tuleks asuda järjekorras, jne.

Asutuste ja ametnike kodune elu ja päevamured. Siin leiaksid tähistamist: ametisse astumised, edasijõudmised, tähtpäevad, perekondlikud sündmused (abinõudumised, ristised, matused), kohalised elutingimused jne.

See on suur ja laiaulatuslik programm. „Politseileht“ on selles teadlik ega võta seda kergelt.

*

Kuidas ja milliste abinõudega „Politseileht“ loodab saavutada oma sihte?

„Politseileht“ ainsaks tööriistaks on trükisõna. See on universaalmuuk, mis õige käsitleja käes muugib lahti kõik lukud.

Kes peab käsitlema trükisõna „Politseileht“

Mie lugupeetud ja armastatud juht, hr. Siseminister Kaarel Eenpalu, pühitses 8. skp. ühes oma austatud abikaasa pr. Linda Eenpaluga oma hõbepulmapäeva, mil puhul kogu politseiametkond ühineb rohkearvuliste õnnitlejatega, kes juubilaride õnnelikku perekondlikku tähtpäeva südamest kaasa elasid.

hes“, teiste sõnadega — kes peab kirjutama „Politseilehe“?

Politseipere ise. Aastate jooksul kujunenud vaade — lehe toimetamine ja täitmine on toimetuse asi — on väär ja peab kaduma. Selle väärvaate tagajärgi võisime jälgida „Politseilehe eelkäijate juures: esimesil aastail kaunistigi elav ja politseielu mitmest küljest haarav „Eesti Politseileht“ muutus aja jooksul kuivaks ja üksluiseks ning oli lõpuks sunnitud tõmbuma kokku kitsapiiriliseks administratiivala ajakirjaks „E. Politsei“ näol. Selle nähtuse üheks põhjuseks oli asjaolu, et politseiametnikud järk-järgult loobusid kaastööst, mis omal ajal oli küllaltki elav.

Kas jooksid toleaeagsed kaastöölised lihtsalt tühjaks ja neil polnud enam millestki kirjutada, või kas oldi juba kõigest kirjutatud ja polnud enam üldse millestki kirjutada?

Ei pea paika üks ega teine oletus. Ei saa pidada paika, sest elu ei tardu, vaid ta vee-

retab iga uue päevaga esile uusi probleeme, mis vajavad lahendamist. Eriti politseialal, mis hoogsalt edeneb ja areneb ühes kogu riigi ülesehitamisega. Võib olla peitus viga lehe organisatsioonis, võib olla ka asjaolu, et lehte toimetati väljaspool politseid, seda arutada on nüüd juba hilja, kuid üht oleme ometi kogenud ja nimelt seda, et politseipere on suutnud aastate jooksul lehte täita, ja sellele rajab „Politseileht“ oma lootused vastuvõetava ja igäiht huvitava sisu suhtes. Meil on politseiperes palju vanu tegelasi, kellele teenistuses olles aastad on toonud hõbedat juuksesse; nende rohked kogemused on kuldaväärt neile, kes alustavad teenistust. Samuti on aastate jooksul politseisse astunud rohkesti kõrge kvalifikatsiooniga noori, kelle värsked mõtted on ilusaks lisaks vanade veteraanide kogemusele. Meid on palju ja igaüks meist on kutsutud!

*

Sisult parimgi ajakiri ei saavuta oma sihte, kui teda ei loeta. Ka selles mõttes võime oma endiste ajakirjade käekäigust paljugi kogeda. Uhes huvi langusega kaastöö suhtes, langes politseiperes huvi ka oma ajakirja tellimise ja lugemise vastu, nii et „E. Politsei“ viimaste aastate tellijate hulgas leidis ainult veel paarsada politseiametnikku. Nagu juba nägime, on kutseajakirjal meie tegevusala ja ametkonna edukaks väljaarendamiseks täita

suuri ülesandeid, mida muul teel pole võimalik lahendada, ja seepärast on möödapääsmatu, et iga politseiametnik telliks ja loeks oma ajakirja. Sellest väljudes „Politseileht“ on valinud sootuks uue tee: ta ei jää kannatlikult ootama, kuni tullakse tema juurde, vaid astub ise sõbralikult iga politseiametniku juurde ja loodab, et ta osutub teretulnud külaliseks.

Eesti tuletõrje juhtimise ümberkorraldamise vajadusest.

R. Vaharo

Tuletõrje seaduse muutmise üheks põhjuseks oli asjaolu, et meie tuletõrje on paisunud seevõrd suureks, et tema juhtimine senise korralduse juures polnud enam teostatav.

Endise Tuletõrje seaduse alusel oli tuletõrjete ülesandeks vaid tulekustutamise ja abiandmine tuleõnnetuste juures. Neil puhkudel juhtis ühe omavalitsuse piirkonnas asuvaid tuletõrjekomandosid omavalitsuse poolt valitud ühine tuletõrjejuhataja. Kui ei juhtunud tuleõnnetusi, siis polnud ühisel tuletõrjejuhatajal seaduslikku õigust mingeid korraldusi teha tema piirkonnas asuvatele tuletõrjekomandodele; samuti polnud ühisel tuletõrjejuhatajal õigust käsutada suurema kahjutule korral väljastpoolt appitanud komandosid ega elanikke, keda politsei käsutanud tuleõnnetuskohale. Seega kujunes olukord, kus suurema kahjutule juures oli korraga mitu kustutustööde juhiti: kohalik ühine tuletõrjejuhataja, väljastpoolt tulnud komandode juhid ja politsei, kes käsutas elanikkonda. Nendelt juhtidelt antud korraldused läksid tihti üksteisest lahku ning tekitasid segadusi suuremate kahjutulede juures.

Uus Tuletõrje seadus, mis hakkas maksma käesoleva aasta kevadel, paneb tuletõrjetele senisest suuremaid ülesandeid. Tuletõrje ülesanne pole üksinda kahjutuld kustutada, vaid tuleõnnetusi ära hoida. Peale selle on tuletõrje ülesandeks abiandmine politseile loodusjõudude ja muude suuremate õnnetuste, samuti ka avalikku julgeolekut ja korda ähvardavate hädaohtude puhul, eriti kodanliku õhukaitse tegevuses. Need ülesanded on riigikaitse

ülesanded ja nende täitmine võib teostuda ainult kindlasti organiseeritud ja väljaõpetatud aparatuuri juures, nagu seda on näiteks kaitsevägi, kaitseliit ja politsei.

Eestis on praegu 906 majanduslikult iseseisvat tuletõrjeüksust, neist riiklikke 170, omavalitsuste 17, eraasutiste ja -ettevõtete 108 ja vabatahtlikke 611. Kui riiklikesse tuletõrjetesse kuulub vaid 2751 ja omavalitsuse tuletõrjetesse 472 tuletõrjujat, siis tuletõrjepere kandva osa moodustab vabatahtlik tuletõrje, kellel 48.501 tegev- ja 3367 toetajaliiget, kokku on Eesti tuletõrjes 55.091 liiget.

Ligemale tuhande tuletõrjeüksuse enamvähem rahuldav tegevus seniste piiratud ülesannete juures oli teostatav vaid seetõttu, et meie tuletõrjes ligemalt 75-aastase eluea juures on kujunenud kindlad traditsioonid ja austus vanema juhi vastu. Traditsiooniline austus juhi vastu tuletõrjes on seevõrd tugev, et seda pole suutnud murda isegi revolutsioonikeerised. Kui maailmasõjale järgnenud revolutsioonipäevil tõmmati kõigil juhtidel pagunid õlgadelt, siis ei tulnud kellelegi mõttesse puudutada tuletõrjejuhtide õlakuid ja nende dekoratsioone.

Tuletõrje organisatsioonide paheks oli see asjaolu, et tuletõrjetel puudusid kohal kõrgemad juhid, puudus juhtide süsteem ja juhtide hierarhiline alluvus. Tuhandemeelise komando juht oli võrdne viieteistkümnemeelise komando juhiga, teiste sõnadega — pataljoniülema korraldused omasid tulekustutamise aktsioonis samase jõu, mis jaoülema omad. See olukord polnud normaalne.

Vabatahtlike tuletõrjete juhid, olles teadlikud neis puudustes, katsusid oma algatusel tuua parandust sellesse süsteemi. Järva- maa agaramate juhtide algatusel loodi maakondlik tuletõrjekogu, et korraldada ühise juhtimise süsteemi alusel maakondlikku tuletõrjet ja teostada juhtide väljaõpet. Harjumaa tuletõrjete üks vanemaid ja kogenumaid juhte korraldas läinud aastal Nõmmel maakondliku tuletõrjepäeva. Katseid maakondlike tuletõrjete loomiseks tehti ka mujal. Kuna puudusid ühelt poolt juhised ja teiselt poolt kogemused sel alal, siis pole seni laiemas ulatuses maakondlike tuletõrjete loomisest jõutud kaugemale heast soovist ja tahtest.

Tuletõrjetele uute, auväärsete ning vastutusrikaste ülesannete andmine tegi paratamatuks senise tuletõrje juhtimise süsteemi ümberkorraldamise vajaduse, et õpida ja harjuda koos töötama rahua ajal nende juhtidega, kellega neil tuleb ühes töötada sõja korral.

Kaasaja sõda ei peeta ainult rindel, vaid sõjaraskused lasuvad ühtlaselt ka tagalal. Vaenlase õhurünnaku objektideks veel enne mobilisatsiooni väljakuulutamist ning väli- vägede liikumise algust on vastaspoole elu- ja tööstuskeskused, et takistada korrapärase mobilisatsiooni läbiviimist, häirida kodanikke, tekitada paanikat ja hävitada aine- list vara, küsimata, kas see on riigi või rahulike kodanike päralt. Sellega käivad kaasas purustused, mida tekitavad lennu- keilt visatud lõhkepommid ja massilised kahjutuled süütepommide tagajärjel.

Nende kahjude paralüüserimise suurem ning raskem osa langeb tuletõrjete peale, kusjuures nende ülesannete täitmine on mõeldav ainult siis, kui need on ette valmistatud ja läbi viidud juhtimise süsteemi kohaselt, kui juhtide ja alluvate vahel on kindel moraalne side ja kui iga tuletõrjuda täidab oma kohust.

Neist põhimõttest väljudes on rajatud uus tuletõrje juhtimise süsteem.

Uue süsteemi alusel väiksemaks üksuseks tuletõrjes on salk, kelle moodustab üks mootor- või käsipritsitoimkond. Kaitse- väelise mõiste kohaselt võiksime salka võr- relda jaoga, kes on suuteline iseseisvalt täitma väiksemat tuletõrjelist ülesannet. Kaks või kolm salka moodustavad tuletõrje- rühma ja mitu rühma — tuletõrjekompa- nii. Tuletõrjerühma mõiste vastaks kaitse- väelise rühma ning kompanii — kaitseväge kompanii mõistele.

Igal tuletõrjesalgal, -rühmal ja -kompa-

niil on vastav pealik, kes tuletõrjeteenistuse alal allub endast kõrgemale pealikule.

Maaolukorras tuleks igasse valda, kus senine komando meeskond võrdub ligikaudu kaitseväge kompanii meeste arvule, üks tu- letõrjekompanii. Kui vähene meeste arv senises komandos ei anna kompanii mõõtu välja, siis on võimalus agaral valla tuletõr- je üksikrühma pealikul seevõrd suurenda- da oma meeste ja abinõude arvu nii, et üksikrühm saaks kompanii nimetuse. Suu- remates valdades, kus komando liikmete arv ületab ühe kompanii arvu, moodustatakse kaks või rohkem tuletõrjekompaniid. Sel juhul vanem ja vilunum kompanii peali- kuist nimetatakse valla tuletõrjehühiks.

Ühe politseijaoskonna piirkonnas asuvad tuletõrjekompaniid moodustavad ühe või mitu tuletõrjedivisjoni, mis vastab kaitse- väe pataljoni mõistele. Divisjoni tegevus- piirkonna määrab Siseminister. Divisjoni ja kompanii koosseisu kuuluvad kõik tuletõrjed nii vabatahtlikud, eraasutuste ja -et- tevõtete kui ka riiklikud ja omavalitsuste tu- letõrjed, kui viimased oma koosseisult pole nii suured, et nad võiksid moodustada iga- üks omaette kompanii.

Tuletõrjed, mis asuvad ühe maakonna piirkonnas, moodustavad tuletõrjebrigaadi, välja arvatud Tallinna ja Tartu linnade tu- letõrjed ning Narva prefektuuri piirkonnas asuvad tuletõrjed, mis moodustavad igaüks omaette tuletõrjebrigaadi. Seega oleks meil 14 tuletõrjebrigaadi, keda juhivad vastavad pealikud.

Kõik tuletõrjed Eestis (välja arvatud tu- letõrjed Kaitseministeeriumis, kaitsevæes ja nende asutuses, kelleks tavaliselt ajateenijad sõdurid) moodustavad Eesti Tuletõrje Kor- puse. Korpuse pealikuks on kodanliku õhu- kaitse ja tuletõrje juhataja. Korpuse allub Politseivalitsuse direktori kaudu Siseminist- rile.

Kuna tuletõrjekorpuse liikmetest suurem osa koosneb vabatahtlikest tuletõrjujaist, on korpuse pealiku esimeseks abiks ette nähtud Eesti Vabatahtliku Tuletõrje Liidu esimees. Teiseks abiks, peamiselt teh- niliseks abijõuks, on Politseivalitsuse tule- tõrjeinspektor.

Tuletõrje korralduse ja väljaõppe edukus, samuti kindlus üleminekuks rahua ja olu- korrast sõjaseisukorda nõuab, et pealikud oleksid püsivad. Peale selle peab igal peali- kul olema teadmised, et kui tema korralikult ja oma südametunnistuse ning kõige pare- ma arusaamise järele tuletõrje huvides on töötanud, siis teda mõnel tühisel põhjusel

pealiku kohalt kõrvale ei heideta. Neil asjaoludel on tuletõrjejuhtide senist ametisse seadmise korda muudetud ja pealikut ei vali mitte alluvate kogu, vaid tema nimetatakse ametisse kõrgemate juhtide poolt, nagu see teostub meie teises suures vabatahtlikus organisatsioonis — Kaitseliidus. Pealikuiks nimetatakse loomulikult senised tuletõrjejuhid: peamehed, abipeamehed, jaoskonna- ja rühmaülemad ja nende abid jne.

Nende põhimõtete kohaselt nimetatakse brigaadipealikud ja nende abid ametisse Siseministri poolt Politseivalitsuse direktori ettepanekul, kes enne ettepaneku tegemist kuulab ära korpuse pealiku, Eesti Vabatahtliku Tuletõrje Liidu esimehe ja vastava linnaapea (kui brigaad asub linna piires) või ajutise maavalitsuse esimehe arvamuse, kui brigaad asub maakonnas. Brigaadipealike nimetamist on oodata jaanuarikuul alul.

Divisjonipealikud ja nende abid nimetab ametisse Politseivalitsuse direktor korpuse pealiku ettepanekul, kes enne ettepaneku tegemist kuulab ära Eesti Vabatahtliku Tuletõrje Liidu esimehe ja vastava linnaapea (kui divisjon asub linnas) või ajutise maavalitsuse esimehe arvamuse. Divisjonipealike nimetamine võiks teostuda pärast divisjonide territoriaalpiirkondade kindlaksmääramist Siseministri poolt.

Tuletõrjekompaniide pealikud ja nende abid nimetab ametisse korpuse pealik vastava brigaadipealiku ettepanekul, kuna rühma- ja salgapealikud ja nende abid nimetab brigaadipealik selle divisjonipealiku ettepanekul, kelle piirkonnas need üksused asuvad.

Nii brigaadipealik kui ka divisjonipealikud enne ettepaneku tegemist kuulavad esitatava kandidaadi suhtes ära vastava linnaapea (kui üksus asub linnas), alevivanema (kui üksus asub alevis) või vallavanema (kui üksus asub valla piires) arvamuse. Loomulikult on siin oma sõna öelda vabatahtliku tuletõrjeühingu juhatusel.

Seoses tuletõrje juhtimise korraldusega oli tarvis teatavaid parandusi teha ka tuletõrjete seltskondliku organisatsiooni osas — tuletõrjeühinguis.

Meie kodumaal teotseb praegu 403 omavalitsuse piirkonna kohta 611 vabatahtlikku tuletõrjeühingut, mõnes vallas on isegi kuni 10 ühingut. Neist ühinguist osa kuulus Tuletõrje Liitu, kuid osa hoidus Liidust eemal. Liidu peakoosoleku poolt vastuvõetud otsuseid tunnustasid vaid Liidu liikmed, teised ühingud talitasid omapead.

Tuletõrjeühingute juhtimise korraldamine muutus aasta-aastalt keerukamaks, kuna aastast tuli keskmiselt 30 ühingut juurde. Neil ühinguil puudusid tuletõrjeabinõud, raha, varustus jne. Senine valla elujõuline ühing vaatas viltu uustulnukale, kuna pahatihti uue ühingu asutajaiks olid senise ühingu liikmed, kes ühingust lahkusid ühel või teisel põhjusel. Kui ühe ühingu olemasolul vallas tehti tuletõrje kasuks tööd üksmeelselt, siis uue ühingu juurdesiginemise-ga tekkis sel alal kaks leeri. Raskeks jäi omavalitsusel neil puhkudel ka toetuse õiglane määramine ja et asjast lihtsamini üle saada, jaotati toetussumma ühevõrdselt kõigi ühingute vahel.

Tuletõrje seniste ülesannete juures oli endine organisatsiooniline korraldus veelgi mõeldav, samuti võinuks leppida tuletõrjeühingute tekkimisega sellisel hulgal, et iga 4–5 talu peale oleks saanud iseseisev ühing. Kuid tuletõrjet kui elujõulist ja suurt organisatsiooni riigis pidas Vabariigi Valitsus vääriliseks varustada senisest suuremate, riiklikkude ülesannete ja kohustustega. Nende ülesannete täitmine tingib tsentraliseeritud juhtimist, nõuab kõrgemaid tuletõrjejuhte kohal, nõuab tuletõrjete tsentraliseeritud juhtimise kõrval ka kindlakujulist seltskondlikku organisatsiooni Eesti Vabatahtliku Tuletõrje Liidu näol, kuhu kuuluvad eranditult kõik vabatahtlikud tuletõrjeühingud.

Tuletõrje Liit on tugev siis, kui teda moodustavad liikmed on tugevad, elujõulised, varustatud ajakohaste abinõudega ja ei kiratse võlgades. Töö edukuse pandiks on, et tööd tehtaks üksmeelselt ja et ei vallas, alevis ega linnas poleks lahkkelisid ühe või teise ühingu vahel, kelle õilsad üldhuvid kõigil ühed ja needsamad. Kui valla, alevi või linna tuletõrjed teevad otsused üksmeelselt, siis on võimalik ühisel jõul korda saata suuri asju, milledest senini ei võidud unistadagi. Sellised otsused leiavad poolehoidu ja toetust nii seltskonna, omavalitsuse kui ka tuletõrjekapitali poolt.

Siseministri poolt 3. detsembril m. a. antud Tuletõrje seaduse § 7 viimase lõike elluviimise määruse (RT 98 — 1936) põhjal tuleb osa tuletõrjeühinguid liitumisele. Liitumine võetakse ette neis valdades, alevites ja linnades, kus on rohkem kui üks tuletõrjeühing. Liitumisel ühingud koostavad omavahel liitumislepingu. Liituvad ühingud on kõik üheväärsed ja võivad soovi korral igaüks moodustada vastava territoriaalpiirkonnanimelise kogu, kusjuures kogu esimees

(koguvanem) kuulub automaatselt liitühingu juhatusse.

Ühingu liitumisega ühe omavalitsuse piirkonnas ühingud tegelikult midagi ei kaota. Liitunud ühingu kogu näol jääb edasi oma peakoosolek üldkoosoleku nime all, üldkoosoleku poolt valitav eestseisus (juhatuse) ja revisjonitoimkond; samuti jäävad liitunud tuletõrjeühingu koguna teostades tuletõrjeühingu senised varandused ja oma algatusel soetatavad varad, oma arvepidamine, lipp, mälestusesemed ja pitsat. Ka jäävad alles senised traditsioonid ja esimehe (koguvanema) mundritunnused, kuna ta kuulub liitühingu juhatuse koosseisu, kelle liikmed kannavad juhatuseliikme vormi eritunnuseid.

Tuletõrjeühingute ümberkorraldamiseks uue normaalpõhikirja alusele on vähe aega jäänud. On selge, et selle lühikese ajaga kõik ühingud ei suuda kõiki ümberkorraldustõid aasta vahetuseks lõpule viia ning

teostada ettenähtud valimisi. Seaduse nõude kohaselt on tarvilik, et kõik ühingud vähemalt algataksid ümberkorraldamistõid, kutsuksid kokku peakoosolekud, liituvad tuletõrjeühingud sõlmiks liitumislepingud ning liitvad ja omavalitsuste piirkondades ainsad tuletõrjeühingud esitaksid uue põhikirja Siseministeeriumile registreerimiseks. Nende toimingute hõlpsamaks läbiviimiseks on kõigile tuletõrjeühinguile Tuletõrje Liidu juhatuse kaudu saadetud normaalpõhikirjad ja juhtnõõrid ühingu ümberkorraldamiseks. Jääb soovida, et vabatahtliku tuletõrjepere laiemad hulgad kõige jõuga sellele tööle aitaksid kaasa, et seda suurt ettevõtet õigeaks ajaks üksmeelselt läbi viia. Tuletõrjeühingute juhatuseliikmete ja tuletõrjejuhtide algatusest ja energiast oleneb selle suure töörahuliku ja üksmeelse läbiviimine.

Politseiparaad pealinnas.

Möödunud aasta detsembrikuu algpäevil tekkis politseijuhtidel kavatsus korraldada 12. detsembril Vabadusplatsil Tallinnas asuvate politseiüksuste paraad. See kava sai küpseks vaevalt nädal aega enne paraadipäeva ja korraldus tuli Tallinna-Harju Prefektuuri juhtkonnale seega täiesti ootamata. Asuti kiires korras paraadist osavõtjaid selleks ette valmistama.

Prefekti korraldusel pandi riviõppuste tegelik läbiviimine Ratsareservi politseikomissarile A. Ottisaar'ele. Kuigi politseiametkond oma sisemise korraldusega sarnaneb kaitseväele, erineb ta viimasest koosseisult, ettevalmistuselt ja ülesandelt. Ehkki viimaseil aastail on pööratud palju tähelepanu sõjaväelisele ja rivilisele väljaõppele politseis, sünnitas meeskonna väljatoomine juhtkonnale tublisti muret. Muret suurendas osalt asjaolu, et meeskonna ettevalmistamiseks jäi vähe aega, vaevalt nädal. Seda suurema innuga asuti asja juurde.

Paraadist osavõtt tehti kohuslikuks kõigile Tallinna politseijaoskondadele, Politseikooli, Raudteepolitsei Tallinna Jaoskonna ja Ratsareservi välisametnikele ja osale eripolitsei ametnikele; viimasest moodustati degaseerijate kompanii.

Õppuste läbiviimiseks jaotati ametkonnad kahte gruppi, kusjuures ühe grupiga peeti harjutusi enne lõunat ja teisega pärast lõunat. Rõõmustavalt selguski 11. det. toimival paraadi peaproovil, et ülesannetega tullakse kindlasti toime.

12. detsembril kell 12,40 kogunesid paraadist osavõtjad üksused Gonsiori täna-

vale, kus rivistuti. Seall liiguti kell 13,00 politseikomissar Ottisaar'e juhtimisel rivikorras orkestriga läbi Estonia ja Vabaduspuisteede paraadiplatsile, kuhu jõuti kell 13,15. Samaks ajaks saabusid sinna ka Ratsareservi ratsarühm ja degaseerijate kompanii.

Paraad oli rivistatud järgmises järjekorras: Politseikooli direktor Metsa juhtimisel, prefektuuri kõrgemate politseiametnike rühm politseikomissar Plink'i, 1. jaoskond politseikomissar Seren'i, 2. jaoskond politseikomissar Kriisa, 3. jaoskond politseikomissar Pehka, degaseerijate kompanii vanema assistendi Ernitsa ja ratsarühm politseikomissar Ottisaar'e juhtimisel. Paraadi paremal tiival asetses Tallinna Politseiametnike Kogu orkester, koosseisult 45 meest, hra Kostabi juhtimisel.

Kell 13,50 ilmus paraadiplatsile Politseivalitsuse direktor Veermaa ja kell 14,00 Peaministri asetäitja K. Eenpalu, kes võtnud vastu prefekti ettekande, tervitasid kõrgemaid politseijuhte ja asusid paraadi paremale tiivale, kuhu olid rivistunud Politseivalitsuse kõrgemad juhid ja kõik prefektid üle riigi.

POLITSEITPARAAD PEALINNAS.

Ülal paremal: Kaitsev. Ülemjuhataja kindr. Laidoner ja Peaministri asetäitja Siseminister K. Eenpalu jälgimas paraadmarssi. Keskel vasakul: Paraadi juht prefekt Reimo esinemas ettekandega paraadi vastuvõtjale Kaitsev. Ülemj. kindr. Laidonerile.

Kell 14,05 teatasid fanfaaride helid Kaitsevägede Ülemjuhataja kindral Laidoner'i saabumisest, kes võttis paraadi vastu. Tervitanud paraadi, Kaitsevägede Ülemjuhataja pidas järgmise tervituskõne:

„Lugupeetud politseitegelased ja Tallinna prefektuur. Lubage teid teie aastapäeva puhul tervitada härra Riigivanema nimel, soovida teile jõudu ja edu teie töös ja ühes sellega teid tänada tehtud töö eest.

Politsei tegevus on raske ja vastutusrikas.

Politsei peab alati valvel olema riigi ja rahva sisemise julgeoleku eest, peab valvel olema kodanikkude varanduse kaitseks, peab korda pidama igal pool. Arusaadav, et see tegevus alati ei ole selline, kus politsei võiks talitada pehme käega, sest tihti tuleb tegutseda ka kuritahtlike elementide vastu ja mõnikord isegi väga karmilt, mis paljudele võib-olla ei meeldi. Ja kui arvesse võtame seda, et politsei kõige selle tegevuse juures peab püüdma, et kodanikud teda mitte ainult ei kardaks, vaid temast ka lugu peavad, et politsei kutse seisaks au sees, siis on arusaadav, et see kutse peale kindluse ja julguse nõuab veel väga ja väga palju taktitunnet, vastutus- ja õiglustunnet. Kui meie veel meelde tuletame, et võib olla juhusid, kus politseil tuleb ka suuremal arvul julgelt ette astuda relvaga käes, nii nagu see juhtus 1. detsembril 1924 ja nagu see oleks võinud juhtuda 8. detsembril 1935, et politsei oma tegevuse alal peab koos töötama meie ministeeriumidega ja et peamiselt nende teiste ametkondade alal politseil tuleb kanda kui just mitte raskemaid üles-

andeid, siis kindlasti niisuguseid, mis kodanikele harilikult ei meeldi, nagu mitmesugused sissenõudmised jne., siis saame ettekujutuse politsei kutse raskustest.

Kõiki neid mitmekesiseid ülesandeid on meie politsei aastate jooksul edukalt täitnud ja meie võime praegu rahuldusega tunnustada, et need põhimõtted politsei organiseerimise alal, mis omal ajal maksmas pandi toleleagse Siseministri ja praeguse Siseministri ja Peaministri asetäitja hr. Eenpalu poolt, on osutunud õigeks ja otstarbekohaseks ja et neid põhimõtteid on õieti edasi arendatud.

Veel kord tänan tehtud töö eest ja soovin jõudu tööle!“

Kõne lõppedes mängis orkester riigihümni. Selle järele asusid Kaitsevägede Ülemjuhataja ja Peaministri asetäitja neile ülesseatud autribüünile. Algas paraadimars.

Tallinna Politseiametnike Kogu orkestri marsihelide saatel järgnesid üksused rivi-korras eesotsas Politseikooliga. Rühmad, olles varustatud sõjaväepüsside ja kergete kuulipildujatega, möödusid mehise, julge ja kindla sammuga ning ilmutasid head distipliinitunnet. Rivi lõpus sammus degaseerijate kompanii. Mehed olid üleni gaasikindlas riietuses ja gaasimaskides, jalas kummisaapad. Ka siin tõstsid juhid, möödudes paraadi vastuvõtjaist, kummikinnastatud käe gaasimaski juurde. Kompaniil olid kaasas ka kloorlubja-sõelad, -rullid ja muud degaseerimiseks vajalised abinõud. Olles paigutatud esmakordselt paraadriivisse, sai kompanii kui uudisüritus erilise tähelepanu osaliseks.

Peaministri asetäitja K. Eenpalu paraadil (pildil keskel); vasakul — prefekt N. Reimo; paremal — Politseivalits. direktor R. Veermaa.

Möödunud paraadi vastuvõtjaist ja aukülastist, kogunesid kõik paraadist osavõtnud üksused Pärnu tänavale, kust sammuti rivikorras orkestriga Pärnu, Vabaduse pst., Estonia pst., Veneturu, Viru tän., Rae-koja pl., Mundi ja Pika tänava kaudu politsei harjutusväljale linna elektriijaama ette, kust mindi laiali.

Ratsarühm, möödunud paraadi vastuvõtjaist, liikus traavis Roosikrantsi tän. otstast suunaga vasakule tagasi ja rivistus orkestri vasakule tiivale. Kaitseväge Ülemjuhataja lahkudes võttis rühm valveseisaku ja rühmajuht saluteeris. Samal ajal orkester mängis Porilaste marssi.

Paraadi jälgima tulnud külaste hulgas viibisid Valitsuse liikmed ja rohkesti kõrgemaid kaitsevaelasi. Oli näha ka prokuratuuri ja kohtu tegelasi.

Vaatamata äripäevale oli rahvast platsile kogunenud suurel arvul, nii et korra

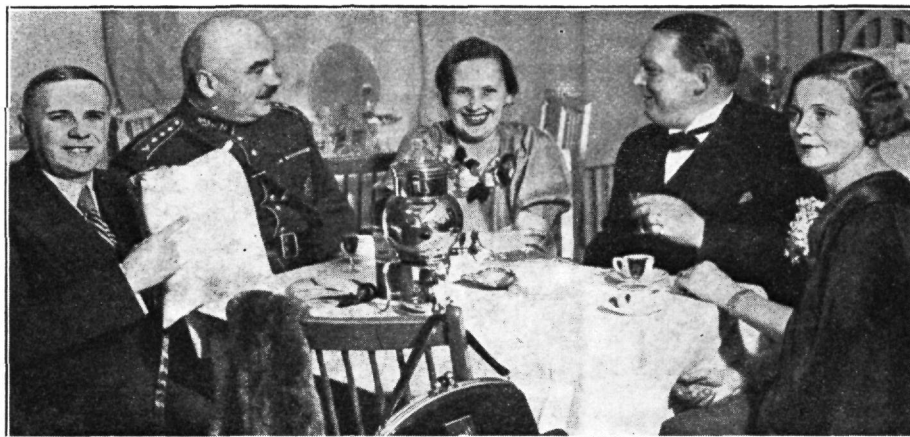
hoidmisega ja liiklemise juhtimisega oli küllalt tegemist.

Peab ju tunnistama, et 12. detsembri paraad oli esimesi suuremaid paraade pealinna politseile ja seetõttu temale ka teataval määral katseks.

Kõigi politseiametnike soov oli, et kõik läheks hästi. Selleks otsustati aidata kaasa sellega, et enne paraadi algust, paraadiplatsil, hoiti ühiselt pöialt. Oli ju kõigil teadmine, et esinemine paraadil peab näitama, et pealinna politsei on suuteline esinema küllalt distsiplineeritult ja riviliselt ettevalmistatult.

Paraadi tulemus osutus täiesti rahuldavaks ja sellega jäid näiliselt rahule nii kõrged külalised kui ka pealtvaatajad. Võib kindlasti väita, et juhtumil, kui ettevalmistustööde tegemiseks oleks jäänud rohkem aega, oleksid tulemused olnud veel paremad.

Kontsert „Estonias“ ja meeleolukas pidu „Mustapeade klubis“.

Mugav nurgake peo ruumis Mustapeade klubis.

Samal õhtul kell 20.00 toimus Estonia kontsertsaalis Tallinna Politseiametnike Kogu poolt korraldatud kontsert, kus esinesid jõud peamiselt Tallinna-Harju Prefektuuri ametnike perest. Kava esimese osa täitis Tallinna Politseiametnike Kogu orkester härra Kostabi juhtimisel. Teise osa täitsid solistid. Esinesid konstaablid Piller, R. Kolmpere ja allkonstaabel Kaarma. Ettekanded õnnestusid hästi, mistõttu meeldisid kuulajatele väga; nõuti korduvalt lisapalasisid ja annetati lilli. Kolmanda osa kavas täitis Tallinna Politseiametnike Kogu meeskoor härra Roosmaa juhtimisel.

Nii orkester kui ka meeskoor esinesid väärikalt. Vaatamata oma noorusele on koorid arenenud küllalt võimsaks ja distsiplineerituks. Eriti väärib kiitust asjaolu, et kooriliikmed võtavad harjutusist ja ettevalmistusist osa pärast harilikku

teenistusaega. Kontserdil viibis aukülastisena Peaministri asetäitja ja teised kõrged politseijuhid direktor Veermaa'ga eesotsas. Saal oli täidetud kuulajatega viimase platsini. Kontsert lõppes vähe aega enne kella 23.00.

Eesti Kultuurfilmi poolt filmiti nii paraad kui ka osa kontserdist ja seal esinejaist.

Kell 23.00 oli korraldatud pidu Mustapeade klubi ruumes. Avarad klubi saalid mahutasid küllalisi küll suurel arvul, kuid kippusid jääma kitsaks. Tantsupõrand oleks pidanud olema poole suurem, kui oleks saanud vastu võtta kõiki tantsuhimulisi. Meelelahutuse eest hoolitses kaks orkestrit, peale selle pakuti väga rohket arvul kunstipäraseid kabareenumbreid. Tujuküllane koosviibimine klubis kestis järgmise päeva valgeni.

—n.

Kurjategijate tüüpe.

Oru-Juhan.

K. Pärtmaa.

Vähe on meil alles vanu elukutselisi kurjategijaid, kelle tegevus ulatub kaugemale — aastakümneid tagasi — minevikku. Ajahammas ja vanglamüürid on nende eluiga uuristanud ja enamiku neist tõuganud manalasse — sageli lähestikku oma ohvritega. Virumaa „viimaseist möhikaanlasist“ on veel säilinud Juhan Joosepi pg. Oru, keda võib julgesti kõrvutada omaaegse kurikuulsa Rummu-Jüriga. Üle poole oma elueast on ta saatnud mööda vanglates, kus teda tunti „prokuröri“ nime all ja kuulati aukartusega tema minevikujutustusi. Vangikambris oli tema sõna kaasvangide hulgas alati maksev ning autoriteetne, keegi ei julgenud temale vastu vaielda. Ka seaduseparagrahvide tõlgitsemises oli ta oma pikaajalise „praktika“ jooksul omandanud suure vilumuse ja sel alal oma saatusekaaslasid alati heatahtlikult abistanud, mille eest ka „prokuröri“ hüüdnime pärinud. Vaatamata oma kõrgele vanadusele on tal väga hea mälu ja eriliselt mõnus vestlusanne. Väliselt on ta lüheldase kasvuga, habestunud talutaadi tüüp. Alati sõbralik ja ladusa jutuga leiab ta kõikjal head vastuvõttu ja võhik peab teda korralikemaks inimeseks maamunal. Ainuke asi, mis teda eraldab harilikust talutaadist, on tema nooruslikult ergas silmavaade, mis nagu sädemeid pilluks. Kuigi ta rahulikult ja mõnusalt juttu veeretab, lendab ta silmavaade alatasa igale poole ning vähimatki asja oma ümbruses ei jäta ta tähele panemata. Koduks on olnud vangla ja mets ning alaline matkamine on niivõrd mõjutanud ta jäsemeid, et pärast lühiaegset paigalolemist muutub tal kõndimine vaevaliseks ja lonkavaks. Liikumisel aga kaob see ja 20—30 km päevas ära käia on tal tühine asi.

Juhan Oru.

(Päevapildistatud 1935. a. septembrikuus.)

Juhan Oru on sündinud 21. augustil 1861 Virumaal, Porkuni vallas, Lasila mõisas, kus tema isa oli moonameheks. 8-aastaselt pidi ta võõraid hakkama teenima: alguses kolm aastat Lasila külas Jakob Saare juures karjapoisina ja hiljem mitmel pool töömehena. Karjapoisid põlves käis ta 2 talve Lasila külakoolis, kus tole-aegne koolimees Kaarel Sommer õpetas teda lugema-kirjutama. Töömehena teenis Ubja, Kohala, Rägavere j. t. ümbruskonna mõisates. 1885. aastal abiellus Leena Länts'iga ja varsti pärast seda rentis Karula mõisast väikese talu, kuhu asus elama ühes vanematega. Hiljem elas ta rentnikuna Palmse vallas, Salatse külas ja 1890. a. kolis perekonnaga samasse valda Viitnale, kus rentis „Nugise“ talu, mille halva kuulsusega peremees Jakob S. oli jätnud laokile. Seni oli Orul elus kõik hästi läinud ja ta vaatas tulevikku rõõmsa pilguga. Oli ju olemas oma terve talu inventar, loomad, kaks hobust ja ka rahakopikas. Perekond oli suurenenud kahe poja ja tütre võrra ning vanemad aitasid teha talutööd. Oru tundis end peremehena ja mõnikord pärast rasket päevatööd astus lähedalasuvasse Viitna kõrtsi, kus napsu-viinaga loputas põllutolmu alla. Varsti muutus kõrtsiskäimine sagedaks ja Orule siginesid napsukaaslasiks „Nugise“ talu omanik S. ja keegi hulkur Andres K. Sageli nähti neid kolmekesi koos kõrtsitoas salaja soostamas. Ühel pimedal ööl sõitis „trio“ Oru

hobusel Veltsi mõisa, kus Oru oli varem teeninud. Kavatsus oli varastada mõisa parim sõiduhobune, et hankida edaspidiseks napsutamiseks raha. Kuriteokoha ligidal jäi Oru valvele, kuna S. ja K. läksid talli, kust töid parima täku latrist välja. Ootamatult tuli talli mõisatallipoiss S. ja mehed olid sunnitud tätku maha jättes põgenema, kusjuures võeti kinni K. Viimane andis kaaslaste välja ning kohus karistas neid 1½-a. vangirooduga. See oli Oru esimene samm libedal teel.

Pärast karistuse ärakandmist koju tagasi pöördudes leidis Oru, et naine ühes lastega oli „Nugiselt“ lahkunud ja vanemaist lahku läinud. Varandus oli laiali pillatud ja puudus kodukoht. Siiski kogus Oru selle ülejäänud varanatkuse ja asus Rakvere valda Kullaaru mõisa teokohale. Ei läinud siin elu enam nii libedasti kui varem, puudus kippus kallale. Et olukorda parandada, otsustas Oru oma endise peremehe Jakob Saare aida tühjaks varastada. Vargus õnnestus, ent varastatud kraami realiseerimisel kukkus Oru politsei küüsi ja kohus karistas teda jällegi 1½-a. vangirooduga ja ta saadeti Siberisse karistust kandma.

Kui vangiroodu-karistusallust ei paigutatud teda mitte vanglasse, vaid määrati Tomski kubermangu, Galski maakonda politsei valvauluse vabrikusse tööle. Ei meeldinud Orule vabrikus töötamine; paari kuu pärast põgenes ta sealt. Mõõda tundmatut maad jalgsi rännates sattus ta lõpuks Tobolski kubermangu, kellegi eestlasest põllupidaja Mihkel Pusina juurde. Kaugel Siberi taigas kodumaalasega kohtumine rõõmustas hulkurit niivõrd, et ta otsustas jääda lahke peremehe töölisteks. Neli kuud töötas Oru korraliku sulaseks Pusina juures, kuid ühel pimedal ööl kadus ta sealt peremehe parema hobuse ja rahakotiga. Igatsust kodumaa järgi ei suutnud Orus sumbutada Venemaa „laialdased teenistusvõimalused“. 1899. a. sügiseks jõudis ta Virumaale tagasi. Siin nurjusid tema ilusad koduloomise lootused: kui Siberist põgenenud vangi ei soovinud teda ta oma perekond ega ka teised vastu võtta ning endised sõbrad sõandisid teda vaid lühikest aega enda juures varjata. Ainukeseks sõbraks ja varjajaks jäi mets!

Siit peale algas Juhan Oru täielik metsmehe elu, andudes terveni kuritegevusele — peamiselt hobusevarguse ja aidalõhkumise erialadel. Neid toiminguid meisterlikult ja hulljulgelt, enamasti üksi. Harukordadel võttis ta vargusretkile kaasa abilisi, kuid need pidid olema vilunud mehed. Palju Oru oma eluaja jooksul on varastanud hobuseid ja tühjendanud aitu, seda ei mäleta ta enam isegi, vaatamata oma heale mälule. Sellisele küsimusele lausub ta kord muheledes, et umbes paarikümne hobusega olevat olnud „sekeldusi“ — s. o. politsei ja kohtuga tegemist. Küsimusele, palju siis hobuseid sekelduseta olnud, järgnes vastus: „Kes nende arvu enam mäletab“. Oru tegevuse kohta vene valitsuse ajast on teada vaid mõned üksikud juhud ja nimelt: 1899. a. sügisel varastas ta Varangu mõisast hobuse, kuid tabati tagaajamisel Paasvere vallas ja kohus karistas teda 3-a. vangirooduga. 1905. a. varastas Kuimetsa vallas K. Reimanni hobuse ning tabati Kundas ja kohus karistas 4½-a. vangirooduga. Peale karistuse ärakandmist varastas Oru Roela vallast koos Toomas K. 5 hobust ja viis need Narva, kus nendega sisse kukkus. Oma karistust kandis Oru Smolenski, Li-

tovski j. t. vanglates, kust vabastati revolutsiooniajal. Tolleaegsed segased ajad andsid Orule laialdast tööd Venemaal, kus ta mõne aasta ilma sissekukkumiseta töötas ja siis hiljem siirdus Eestisse.

1920. a. kevadel tabati J. Oru Tapal kriminaalpolitsei poolt varastatud lambaga ja paigutati Rakvere vanglasse. Haududes põgenemiplaane teeskles ta haiget. Kuna tema kohta tol ajal puudusid andmed, paigutati „haige“ nõrga järelevalve all Rakvere linna haiglasse. Seda oligi Orul vaja ja ta põgenes öösel läbi akna. Kuu hiljem tabati ta Rägavere vallas väikeselt varguselt, kusjuures ta jällegi teeskles puruhaiget. Seetõttu määrati temale kõigest üks saatja. Teel Rakverre haaras „haige“ järsku maast kivi ja lõi sellega saatjale pähe, kes meelemärkusetult langes maha, kuna saadetav põgenes. Sellest ajast peale hakkasid Rakvere ümbruses tihenema väikesed vargused, kuid nende toimijat, Orut, ei läinud korda tabada. Tema tegutsemine Rakvere kriminaalpolitsei andmeil oli järgmine:

Ööl vastu 12. märtsit 1921 varastati Haljala vallas Karl Krikbergi laudast lehm. Juurdlusega selgus, et see oli Oru töö, kes liha müüs Kunda lihunikule Arule, kuna naha andis oma naisevennale G. Länts'ule, kust see läbiotsimisel leiti. Samal aastal, ööl vastu 30. aprilli varastati Haljala vallas H. Brevern'i tallist ukse lõhkumise teel lehm-mullikas ja ööl vastu 13. maid samas vallas G. Öunapuult 7-puudane siga. Juurdlusega selgus, et mõlemad vargused oli pannud toime J. Oru ühes Aug. Lassiga, kes liha müünud Kunda lihunikule, kuna Länts saanud endale pead-jalad. Ööl vastu 14. maid varastati Essu mõisa tuuleveskist ukse lõhkumise teel suurem hulk vilja. Selgus, et ka see oli Oru-Lassi töö. Ööl vastu 7. maid 1921 varastati Aaspere vallas, Vatku külas Hans Mägi lukustamata reheatl vanker ja rukkeid. Juurdlusel selgus, et vargad olid varastatud vankri ja hobuse jätnud Haljala valda metsa. Hobune osutus aga Küti vallas elutseva Loviisa Klein'i omaks, kes oli varastatud ööl vastu 5. maid samal aastal. Seega oli ka kindel, et L. Klein'i hobuse varguse panid toime Oru ja Lass. Nad „töötasid“ otse palavikulise kiirusega, liikudes ühest kohast teise ja teel „puhastades“ ettejuhtuvat. Kuna Rakvere kriminaalpolitseil tol ajal puudusid tavalisedki sõiduabinõud ning vargaid tuli jälgida jalgsi, olid vargad ametnike kohalejõudmisel juba kümneid kilomeetreid eemal. Päeval varjasid nad endid metsades ning edasi liikumine ja „töö“ toimus öösi. Ka oli neil oma laialdane sõprusringkond, kes neid varjas ja varastatud kraami vastu võttis. 20. mail samal aastal tapeti püssikuuliga Tapa—Arbavere maanteel röövimise eesmärgiga Pärismepe kaupmees Anton Maalberg. Tapmine toimus päevaajal metsavahelisel teel kohal, mida rahvas kutsub „Röövliauguks“ juba vanast ajast. Samal kombel tapeti 7 päeva hiljem Tapa—Vohnja vahelisel maanteel Mustvee kaupmees Kiril Borisov. Kahtlus mõlemates roimades langes Orule ja Lassile, kes sel ajal peatusid sealseis metsades. Mõni päev pärast K. Borisov'i tapmist varastati Palmse vallas Joh. Gustavson'i aidast murdvarguse teel riidekraami. Osa varastatud kraamist leiti Oru naise ja osa Vohnja vallas elutseva Hindrek V. juurest, kuhu Oru ja Lass olid viinud kraami. Peale eelnimetatud varguste

pandi toime Vohnja, Palmse ja Aaspere valdades rida vähemaid vargusi, millede kirjeldamine läheks siin pikale. Kõik need vargused pandi toime hulljulgelt. Nii oli Oru Lassiga ühel ööl purustanud Aaspere vallas Joh. Niinepuu elutoa akna vaid seepärast, et akna all laual paistnud kartulipuder võiga, mis pererahva õhtusöögist järele jäänud. Läbi purustatud akna tunginud mõlemad tuppa ja asunud laua taha putru sööma, mis veel olnud leige, kuna pererahvas pärast söömist heitnud kohe magama. Lõpetanud söömise, läinud mõlemad vargad veel „revideerima“ kõrvalruume ning magamistoas kiskunud nad magavate perenaise-peremehe peapadjä alt välja rahatasku ja lahkunud tuld teed, ilma et keegi oleks neid seganud. Mõistagi oli see pererahva õnn, et neist keegi „revideerimisel“ ei virgunud unest, sest sel puhul oleks vist terve pere jäävalt uinutatud.

Kriminaalpolitseinike alaline jälitamine ja korraldatud haarangud ei annud tagajärgi, kuid siiski tegid need Oru-Lassi elu Virumaal kibedaks, mispärast nad siirdusid Harjumaale, kus juba ettevaatlikult jätkasid oma tegevust. 1922. a. suvel kaotas Oru oma kaaslaste järgmisil asjaoludel: nimelt olid nad Alavere vallas varastanud hobuse varsaga. Kuna vargust kohe märgati, asusid talumehed vargaid taga ajama. Mõlema poole pöörane kihutamine kestis läbi öö. Kuna päevavalge eest tuli metsa varjule minna ja väsinud varss võis vargad reeta, surmasid nad revolvrilt varsa. Parajasti jõudsid tagaajajad päralt ja vastuhakkamisel sai Lass surmavalt haavata, kuna Orul õnnestus põgeneda.

Kaotanud sõbra, pöördus Oru tagasi Virumaale ja valis endale elukohaks Rägavere metsad. Kohe hakkas ta „tööle“ ja ümbruskonnas toimus terve rida vargusi: esialgu vähemad toiduainete näppamised ja hiljem juba aitadesse sissetungimised. Nii varasati 1922. a. augustikuul alul Kütis vallas elutseva August Leigus'e aidast sissemurdmise teel mitmesugust riidekraami, ööl vastu 16. augusti samal aastal Rägavere vallas Hindrek Kaevalt'ilt, Toomas Tõnne'lt j. t. mitmesugust kraami. Töötamisviisist paistis, et siin teotseb Oru, mispärast ümbruskonna metsades korraldati suurem haarang, mille tagajärjel läks korda tabada otsitavat. Tabamise silmapilgul tegi Oru tihnikus parajasti pealelõunast uinakut; unest äratatuna haaras oma koti järele, milles oli laetud suurekaliibriline revolver. Nähes, et vastuhakkamine asjata, muutis ta silmapilkselt oma taktikat ja heatahtliku naeratusega vastas tabajaile, et tema pole kellegi tagaotsitav Oru, vaid Kütis valla talupidaja August Leigus ning teel koju poole jalgu puhates jäänud tukkuma; ta näitas ette sellenimelise isikutunnistuse. Kuna tema juures leidis hulk mitmesugust varastatud kraami ja toiduaineid, olid tabajad teisel arvamusel ja toimetased tabatu Rakvere kriminaalpolitseisse, kus selgus tema õige nägu. Tema juurest leitud asjade järgi avastati umbes kümme-kolme vargust. Ka ei püüdnud Oru ise palju vastu vaielda ja tunnistas oma süüteo üles peale mõrtsukatööde. Ka neid vargusi, mis asitõenditega tõestamata, või kus oli kaasaitajaid, ei võtnud ta omaks. Toimepandud varguste eest karistas kohus Orut koostatult 3½-a. vangirooduga.

Vanglast vabanedes asus Oru elama oma poja tallu Vihula valda. Ehkki seal elu oli rahulik ja leiba külluses, ei meeldinud see vanale ja ühel

hommikul leiti ta voodi tühjana. Oru oli salaja „võtnud“ kaasa mõned temale tarvilised asjad ja põgenenud soojast kodust, et asuda elama laia metsa ja anduda kuritegevusele. Sünged Vohnja rabametsad ja pimedad sügisööd täis kardetavaid seiklusi olid kutsunud vana sunnitöölise tagasi oma rüppe! Varsti hakkas Vohnja ümbruskonnas toimuma vähemaid vargusi, ja üks esimesist leidis aset Kallukse külas Jakob Kirsi sepikojas. Seal varastati murdvarguse teel kirves, puure, põitleid ja vindlavänt. Oli arvata, et Oru soetab endale tööriistu edaspidiseks teotsemiseks. Esialgu „kadus“ ühel-teisel vähemaid asju ja toidukraami, millest aga kahjusaajad ei teatanud politseile kahjusumma vähesuse tõttu. Nagu ütleb vanasõna: „süües tõuseb isu,“ nii sündis ka siin. Ööl vastu 28. oktoobr. varastati korraga Vohnja asund. murdvarguse teel Johannes Soone sepikojast viil ja rauasaag ning samas elutseva kaupmehe Jaan Lilleberg'i keldrist toiduaineid ja poekaupa. Paar ööd hiljem varastati samast keldrist jällegi kaupi ning seekord oli varas jätnud kohale Soone sepikojast varastatud viili. Ööl vastu 4. novembrit samal aastal varastati Aaspere vallas Läsna külas kaupmees Ed. Epner'i kauplusest suurem hulk mitmesugust kaupi. Varas oli saaginud aknaluugi raudpoldi läbi ning kuriteokohale jätnud rauasae, mis osutus Joh. Soone sepikojast varastatuks. Kuna varas oli 30 sm jämeduse raudpoldi n ü r i rauasaaga läbisaaginud, tuli oletada, et Oru kindel käsi oli ka siin tegev. Pealegi oli kaupmees ise käinud pimedas kaupluses jalgratast võtmas ja märganud kedagi seal. Pidades märgatut oma naiseks, kes riiulilt toiduaineid otsib, lausunud kaupmees, et läheb naabritallu. Hiljem selgus, et naist polnudki kodus ja kaupmees teatas vargale oma kodust lahkumisest.

Oru tabamiseks ettevetud haarangud ei annud niipea tagajärgi ning teda hakkasid ka kaitseliitlased otsima metsades. 11. novembri ööl 1930. a. märkasid kohalised kaitseliitlased Loss ja Reinmann Vohnja metsas asuva Kõverjärve kaldal väikest tulekuma. Ettevaatlikult lähenedes tabasid nad tulelõkke juures Oru, kes endale parajasti valmistas toitu. Küll haaras tabatav pussi järele, kuid tema peale suunatud vintpüsside otsad sundisid ta paigale jääma ja ta pidi nende ees kohalise konstaabli juurde sammuma. Järgmisel päeval Oru tabamiskohas läbiotsimist toimetades selgus, et vana oli endale kodu välinud rabade keskele saarele, looduslikult ilusa Kõverjärve kaldale, kuhu juurdepääs raske. Kuninga oli seal olnud metsavahi majake ning selle ahervaremesse, mitmesse kohta sambla alla oli ta peitnud kõik ümbruskonnast varastatud toiduained ja kraami. Kõik oli korralikult „sisse pakitud“ ja nii maskeeritud, et juhuslik mööduja poleks seal vähimatki kahtlast asja märganud. Kriminallistide teravad silmad tõid varsti päevavalgele terve koorma kraami, peaaesjalikult riideid ja toiduaineid; ka ei puudunud seal arstirühod. Nähtavasti kavatses vana metsavend sinna talvekorterisse jääda ja selleks varustas ennast rikkalikult. Oru „asula“ koht on Vohnja metsas nn. Röövlikoobaste lähedal, kus tapeti Pärisepe kaupmees Maalberg ja kus vanasti asunud röövliid, millest ka see koht oma nime saanud, üldse tundub see maastik õudsenä ja keegi meeleldi ei taha seal mööda minna.

Ka seekord pidi Oru omi patte kahetsema 4 aastat vanglamüüride vahel, missugune väike ka-

ristus anti temale kõrge vanaduse tõttu. 1. aprillil 1935 vabanes Oru vanglast ja andis oma elukohaks Paide linna. See oli muidugi vormitõttamiseks, tegelikult siirdus ta oma armastatud Vohnja metsadesse tagasi. Ei arvestanud aga vana metsavend õieti oma aastaid ega rammu. Vanglamüürid olid tema tervist rohkem õhnes-
tanud, kui ta seda ise arvas ning vargusretked muutusid raskeks. Varsti loobus ta oma metsaelust ja kardetavaist seiklusist, kepp käes ja kott seljas astus kerjusetele. Temale omase muheda jutuga oli ta peredes, ka neis, kus varem toimis vargusi, võitnud poolehoiu ja keegi ei keelanud temale almust; kuulati isegi avasui tema jutustusi endisist seiklusist, mida ta meisterlikult oskas väljendada, näidates sealjuures oma avameelsust ja imetlemisväärsset mälu. Ei olnud ka sellest ajast peale kuulda, et J. Oru oleks midagi varastanud. 1935. a. sügisel asus ta Rakvere linna elama oma vana tuttava Sirbi juurde. Ka

siin rändas ta koti-keppiga ringi ning sageli võis teda näha puisteel pingil istumas ja kerjatud sente lugemas. Ühes käes tugev kepp, teises suitsunud kilumannerg ja seljas kaunis mahukas kott — sellisena oli ta tuntud kogu linnale. Varsti suri Sirpide abielupaar ja vana elukutseline varas paigutati Rakvere linna vanadekodusse, kus ta viibib praegugi. Ka siin on ta hoolealuste hulgas oma korralikkuse ja mõnusa jutuga lugupeetud vanake ja keegi ei kuule tema suust mingisugust kaebust või rahulolematust, nagu seda sageli teevad teised hoolealused. Ainult pimedail õil, kui torm painutab akna all põliseid jalakaid ja vihm rabistab vastu aknaklaase, tõuseb Oru oma voodist ja nägu vastu aknaklaasi surudes vahib tundide kaupa pimedasse õhe. Kui vanad jalad juba valutama hakkavad, pöördub vana seikleja akna juurest ja sügava ohkega poeb tagasi teki alla.

Tartu politseiametnikud jõulupuul.

Tartu Politseiametnikkude Kogu korraldab 19. detsembril m. a. „Bürgermusse“ ruumes traditsioonilise politsei-jõulupuul, mis kestis tujuküllaselt järgmise päeva varahommikuni.

Peale politsei oma pere viibis jõulupuul ka rohkesti silmapaistvaid kutsutud külalisi eesotsas Politseivalitsuse direktori hr. R. Veermaa'ga ja pr. Veermaa'ga, kes võtsid vaevaks sel puhul Tallinnast kohale sõita. Kohalike asutuste, organisatsioonide ja seltskonna esindajatena austasid politseipere üritust oma lahke osavõtuga hrad Tartu linna napea kindral A. Tõnisson abikaasaga, ringkonnakohtu esimees J. Sass, prokurör J. Looman, abiprokurörid Annok, Paal, Rebane ja Lüüs, linna maleva pealik kolonel Kulbok, Tartumaa maleva pealik kolonel Asmus, naiskodukaitse esinaine pr. E. Saral ja hr. prof. K. Saral, hrad direktorid V. Annok ja P. Kanarik, hr. Aug. Laas abikaasaga ja ajakirjanduse esindajaid.

Osavõtjate arv tõusis kuni 550, nii et muidu kaunis avarad „Bürgermusse“ ruumid seekord kippusid kitsaks jääma. Seda mugavamaks osutus tihe koosistumine õhtulaudades, kus politseijuhid ja külalised istusid läbisegi nooremate ametnikkudega, viibides omavahel tihedas sõbralikus vestluses.

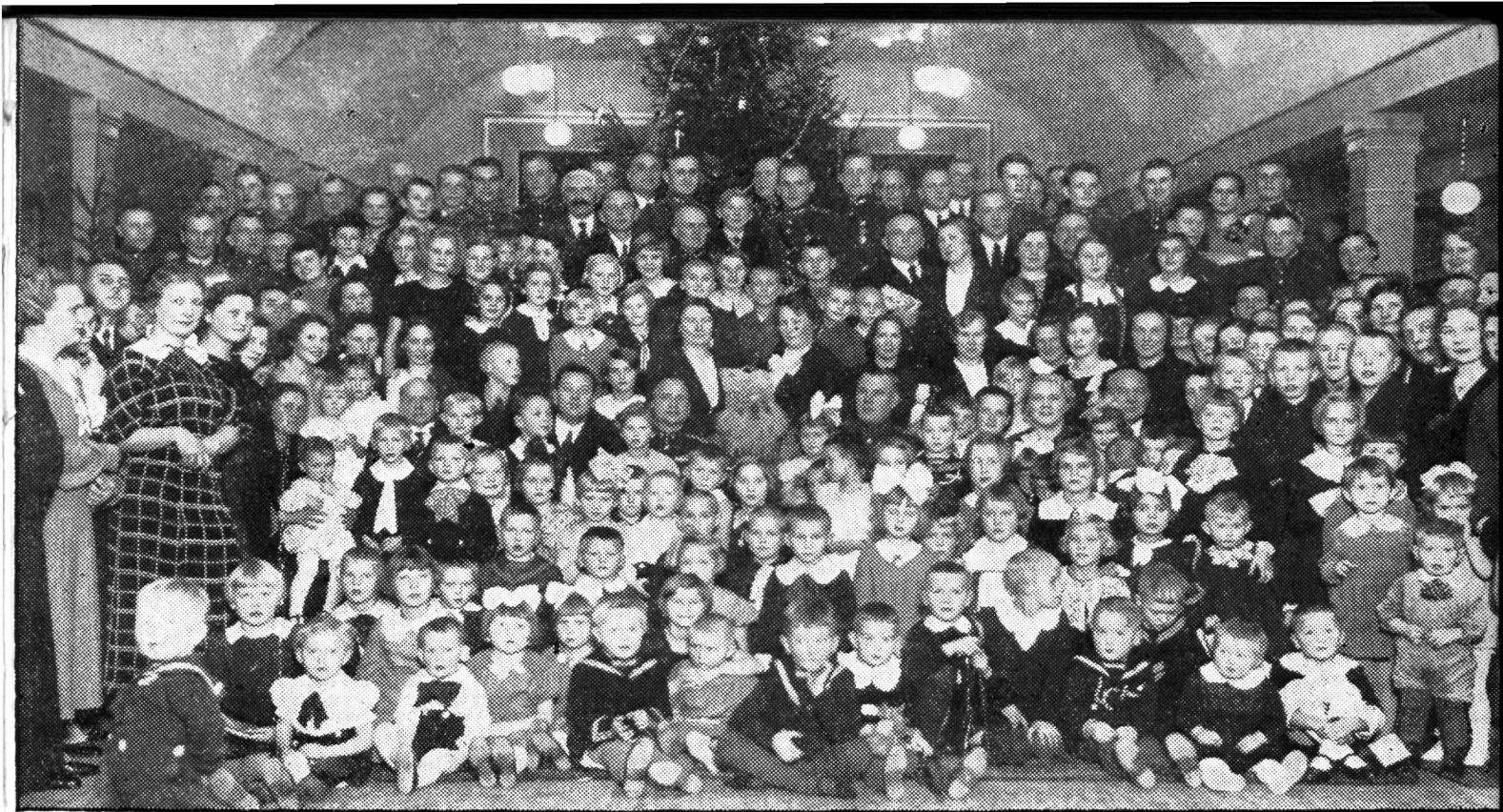
Tartu politsei jõulupuul-õhtud on kujunenud viimase paari aasta jooksul ametkonnale kõige meeldivamaks ja oodatumaks koosviibimiseks, millest vabatahtlikult ei taha puududa ükski politseiametnik. Väga õnnetud on need ametnikud, kellele paratamatult langeb osaks sellest õhtust eemale jäämine teenistusülesannete tõttu. Kõige põneva-

ma huviga ootavad jõulupuul muidugi lapsed, teades juba eelmiste aastate kogemustest, et sellel jõulupuul lahke jõuluvana ei jäta ühtki last kingitustest ja maiustustest ilma. Selle eest hoolitseb energiline ja väsimatu pr. Roovere koos teiste kõrgete politseiametnike abikaasadega.

Jõulupuulastele oli korraldatud tasuta laud maiustustega ja politsei oma aiast saadud õuntega ning oma aiasaadusist valmistatud koduveiniga.

Jõulupuul-õhtu avas prefekt V. Roovere lühikese sissejuhatava kõnega, milles tervitas ja tänas kõiki külalisi ning kaasametnikke rohkearvulise kokkutuleku eest.

Järgnes õhtu eeskavaline osa politsei orkestrilt hra O. Jõelaid'i juhtimisel, politsei meeskoorilt hra E. Kink'i juhtimisel ja politseiametnike lastelt abikomissar L. Haugas'e juhtimisel. Orkester kandis ette Rosini avamängu „Varastaja harakas“ ja korraali „Ma tulen taevast ülevalt“, millele järgnes meeskoorilt Fr. Gruber'i „Jõuluöö“ ja R. Oriving'i „Püha öö“. Kuigi orkester ja meeskoor on alles arenemisjärgus ja nende koosseisus politseiteenistuse erilise iseloomu tõttu tuleb ette sageli muudatusi, võis ettekannetega siiski täiesti rahule jääda, mida tõendas koosviibijate rohke aplaus. Erilise tähelepanu osaliseks said laste ettekanded, millele jagati rohket kiitust nii täiskasvanute kui ka laste poolt. Väikesed Silvia Haugas ja Aime Tendre esinesid kahekõnega „Varese jõulud“, pisike Inge Pääsuke esines ilulugemisega „Jõulu ootel“, Silvia Haugas ja Laine Ustav kandsid ette klaverisoolosid. Erilise kiituse ja tähelepanu osalisteks sai aga Helgi Eiso oma soolotantsuga „Lõbus tants“ ja Evi Krass ning Aime Tendre oma suurepärase „Čardaš'iga“.

Ettekannete lõppedes valdas koosviibijaid rõõmus eleyus. Kustki, vist kriminaalpolitsei agentuuri kaudu, levis teade, et jõuluvana varitsevat juba väljas. Lastepere, kelle arvu hinnati ümmarguselt 150, lõi kihama. Ja ei möödunud paari minutitki, kui kõikjalt kostis laste kilkamist ja saali sammus jõuluvana, kellel märg vihnavari pea kohal ja tohutu suur kott seljas. Kohe piirati ta sumiseva lastehulga poolt ümber, julgemad haarasid tal käest kinni ja juhatasid kalli külalase tema autroonile, mis asus kingituste ja maiustuskottidega ülekoormatud laudade ees. Nüüd püüdis igaüks olla esimeste hulgas, et kiiresti lugeda oma jõululaulukesi ette. Et see kiiremini ja libedamini toimuks, selleks seati lapsed ritta, kust nad järjekorras ilmusid jõuluvana ette. Igaüks ütles oma salmikese ja sai kätte temale määratud kingituse. Et aga kingitusi oli väga palju, siis oli jõuluvana määranud endale rohkesti abilisi, kes temale kingitusi kätte ulatasid. Üheks tublimaks abiliseks oli sealjuures abiprefekt M. Laas, kelle abita jõuluvana oleks tõesti jäänud hätta. Ei tea, miks hr. Laas oli nii tubli ja tragi? Kas tahtis ta midu jõuluvanale meeldida, või oli sel suurel mehel, kes midu mitte kedagi ei karda, jõuluvana ees tõsine hirm? Hirmu sai tunda ka mõni väike mees. Üks pisike magus poisu oli lugenud jõuluvanast eemal, teiste selja taga, oma salmikese ära ja yalas nüüd kibedaid pisaraid, et jõulu-

vana ei olevat annud temale selle peale kingitusi. Ei tahtnud kuidagi rahuneda. Hiljem uhkeldas sama poisu saalis uhke purjelaevaga ja oli üliõnnelik, et lõpuks kõik läks hästi.

Saabus täiskasvanuilegi kord astuda jõuluvana ette. Jõuluvana aga nõudis kõigilt värssi, kas või üks rida, aga hästi riimis. Kuid ei osanud igaüks sedagi ja vabandati seega, et kiire ja kohusetruu teenistuse tõttu polnud aega õppida. Jõuluvana sai neist põhjusist ka aru ja ei jätnud seepärast kedagi ilma kingita.

Direktor hr. R. Veermaa'le andis jõuluvana raamatu, mis pidi olema „Tuletõrje seaduse elluviimise määruse muutmise määruse parandused ja trükivigade õiendused“.

Linnapea sai kolm raamatut: 1) „Kuidas linnas panna käima bussid, mis tõesti liiguvad ja milledega saab sõita ka see kodanik, kel taskus kroonine või suurem raha“, 2) „Kuidas saab kõige suurema kuluga sillutada uulitsaid“ ja 3) „et need kõvasti ja kaua tolmaksid“, ringkonnakohtu esimees sai „Uue tsiviilseadustiku paragrahvide sanktsioonid“, prokurör Rebane — õhukese juturaamatu, mida hea peita aktide vahele ja lugeda igavail protsessel, ja prokurör Annok — „Luunja Küitselfi almanaki“. Prefekt V. Roovere'le andis jõuluvana „Jänese-jahi teooria“, mis kokkuvõttes kõlab järgmiselt: „Kui sa jänesejahti lääd, siss om ää, ku sa püssa ligi võtad. Ku koera aava, siss oota. Ku sa jänest viil ei näe, siss ära viil lase, sest jänes võib viil tõisen — kolmandan mõtsan olla, aga ku sa näed, siss pane põnn! Siss on kaits võimalust: kas jänes lääd mõtsa, või mõtsast vällä.“

Hr. prof. Saral ütles jõuluvanale ilusa salmi: „Mu lilliksel on makus hais, Kui ma ta manu astu. Üits lill mull hädaorun ka, Kus uhaku mu vaivava, Kui ristitiid ma kõnni.“ Selle ilusa salmi eest sai prof. Saral jõuluvanalt günekoloogilise suurteose,

mille järele ta võib ära määrata, missugune peni sobib talumehele, missugune linnamehele ja missugune igäühele. Muu seas küsis jõuluvana prof. Saral'ilt, kas see on tõsi, et keegi sõber on temalt küsinud, kas on olemas koeri, kes on targemad kui peremees, millele vastas küsitu: „Jah, on küll, mul on omal sihuke“.

K. L. Tartu malev sai uue kokaraamatu naiskodukaitse jaoks, mis määratud kasutamiseks rasketel sõjaretkedel, nagu seda on laulupeod, näitused, aiapeod jne. Ligi oli lisatud ka veinikaart ja kalooriate arvutamise tabel.

Kriminaalkomissar A. Tillissoo sai kingituseks musta maski. Kuuldavasti olevat ta võtnud kõik abinõud tarvitusele kingitusetegija isiku kindlakstegemiseks, mis aga seni ei olevat õnnestunud.

Umbes samasuguste saatesõnadega jagas jõuluvana kingid välja ka teistele täiskasvanuile.

Eriti rohkete kingituste osaliseks said pr. ja hr. Roovere, mis veel kord tõendab, et nad on võitnud ametkonna ja Tartu seltskonna sümpaatiat ning tõsise lugupidamist.

Pärast kingituste jagamist, kui jõuluvana asus äraminekule, andis hr. Roovere ka jõuluvanale pakikese, milles ütles olevat veidi „külmarohtu“.

Muu seas olgu omavahel öeldud, et jõuluvana huumori järgi polnud raske temas ära tunda abikomissar Harry Saemets'a („tüdrukupõlvenimega“ Saebelmann, nagu ta ise ennast vahel tutvustab).

Pärast jõuluvana lahkumist paluti kõik koosviibijad jõululauda, kuna lapsed jätkasid oma mängusid jõulupuu ümber. Orkestrilt ja meeskoorilt järgnes alatasa uusi ettekandeid, mis võeti vastu müriseva aplausiga. Vahepeal prefekt Roovere korraldas isiklikult laste ringmänge, milledest võtsid osa ka kõrged külalised eesotsas hr. ja pr. Veermaa'ga. Lõbusate laulude saatel tantsisid väike suurega, suur väikesega, väike väikesega ja suur suurega, nii kuidas aga asi andis kombineerida. Ent siis saabus aeg, mil lapsed pidid lahkuma „hällidesse“, mis sel õhtul olid seisnud küllalt kaua „tühjad“. Vanemad inimesed jätkasid lõbutsemist seda suurema hooga, kes tantsides, kes lauas istudes ja vesteldes. Eriti elavad ja tublid kavalid olid nooremad politseiametnikud, kes ei lasknud puhata vist küll ühtki daami. Kuid nendest ei jäänud maha ka vanemad ametnikud. Eriti torkas silma heatujuline abiprefekt M. Laas, kes kujunes daamide lemmikuks.

Ei puudunud muidugi ka hoogsad ja huumoriga ohtralt võrtsitatud lauakõned.

Nii möödus Tartu politsei jõulupuu-õhtu väga elavalt ja tujuküllaselt. Viimased koosviibijad lahkusid alles varahommikul, kuigi ka siis veel tundus nagu oleks vara lahkuda. Politseipere saab ju harva viibida tervikuna koos, kord või kaks aastas, mispärast lahkumine tahtmatult kutsus esile kahjutunde.

Mõistatuslikke olukordi kuriteopaiga vaatlusil.

Edukaks kuriteo jälitamiseks on tungivalt vajalik, et jälitaja peab oskama õieti hinnata kuriteopaigal leiduvaid nähteid. Sageli satub jälitaja teopaiga vaatlusel mõistatusliku nähte ette, ja kui ei suudeta leida sellele lahendust ja õieti hinnata olukorda, võib sattuda eksiteele. Selleks väike näide.

1925. a. sügisel ühel ööl toimiti Rakvere turukaubamajas asuvas lihakaupluses vargus. Teopaiga vaatlusel selgus, et kaupluseruumil oli sissepääsuks üks uks ja üks aken välisseinas. Uks oli lukustatud olekus ja temal ei leidunud mingeid murdmisjälgi. Ka ukse lukk töötas korralikult ega leidunud ka luku mehhanismis mingeid kriimustusi. Aken oli suletud, kuid akna seesmised kinnitushaagid lahti. Aknal olid uued kuusepuust krunditud raamid. Aknal samuti ei leidunud mingeid murdmisjälgi. Kahjusaaja kinnitas, et kaupluse sulgemisel ta sulgenud ka kaupluse akna ja pannud kinni viimase haagid. Jäi arusaamatuks, kuidas varas pääses kauplusse.

Mõni päev hiljem ühel ööl toimiti samas kaubamajas, kuid teises kaupluseruumis,

eelmisele vargusele analoogiline vargus. Jällegi olid aknahaagid seestpoolt lahti, kuid aken oli suletud. Oli ilmne, et varas pääses kauplusse akna kaudu, kuid aken näis olevat täiesti terve. Akna põhjalikul uurimisel tugeva valgustuse all selgus, et akna raamipuust haakide läheduses oli torgatud läbi väga õhuke terariist, ja sellega näiliselt olid haagid avatud, kuid puu elastsuse tõttu oli haav nii hästi kokku tõmbunud, et harilikul vaatlemisel seda sugugi polnud märgata. Siis selgus ka, et samal viisil oli avatud eelmise kaupluse aken.

Kontrollkäigul kahtlaste isikute juurde leidis Oskar ja Richard S.-ide korteris laual väga õhukeseks ja kitsaks kulunud lauanuga, mis näis kõlbavat sarnaseks murdmisriistaks, mida oli tarvitatud eeltähendatud kaupluste aknaraamide läbistamiseks. Samas toimitud läbiotsimisel S.-ide korteris leidis ka osa kaubamajast varastatud aineid. Vennad S-id võtsid õigeaks, et nemad toimisid tähendatud vargused ja kauplusakende haakide avamiseks torganud lauanoa läbi aknaraami.

E. R.

Uusaasta tabas korralvuri postil.

Kodanik soovib kordnikule aastavahetuse hetkel head uutaastat.

Tänavad on rahvast tihedalt täis. Ettevaatlikult otsivad autode read teed läbi rahvamüüri. Vaateakende ja kirevalt värviliste reklaamtulede kumas valgub inimmass Raekoja platsile vastu võtma uutaastat. Kostab kõnekõminat ja vahevahel lõbusaid hüüdeid. Viinastunud isikuid on sel aastal vähe näha. Raekoja plats on rahvast tihedalt täis kiilunud, kuid alatasa voolab uusi rahvahulki juurde... Vana aastat on veel vähe järele jäänud.

Filmimeeste prožektori lillakas-valge kiirtevihk eksleb hooneilt inimesile ja sealt edasi Raekoja seinakellale. Puudub veel minuteid. Raekoja katuseäärele asetatud valjuhääldajast kostab esiteks halloomehe õnnesoov ja siis hümn. Rahvahulgast kostab üha tihenevaid hõiskeid, mis raekoja tornikella löökide kajades paisuvad ühiseks, kestvaks hurraaks... Hõiskavad noored, kuid vanadki ei püsi vaikseina. Soovitakse üksteisele head uutaastat. Ei jää sellest heast soovist ilma ka rahvahulgas liikuvad korralvurid. Siit ja sealt rahvahulgast öeldakse po-

litseiametnikele sõbralikke õnnesoove, milledele viimased vastavad samaga. Tundutakse ühise perena. Harva on ametnikel vajadust kutsuda korrale mõnd liigselt üleemeelist noorurit, kuid seegi toimub rahulikult. Vastuhakkamisi, nagu see varemil aastail tihti tuli ette, polnud sel aastal üldse märgata.

Tahtmatult meenuvad eelmiste aastate vastuvõttud, mil viinastunud noortemeeste jõugud tõstsid hobuseid ja autosid üles, poetasid kaaskodanikele paukherneid talla alla ja tülitasiid võõraid naisterahvaid. Sääraste stseenide lõppvaatus toimus harilikult „riiklikus hotellis“ Laboratooriumi tänaval, kus noor „kangelane“ järele mõtles oma „vägitegude“ üle.

Käesoleval aastal jäi meile, politseiametnikele, mulje, et korra-armastus ja distsipliin meie kodanike laiemas kihis aasta-aastalt kasvab, seega muutub meigi töö kergemaks ja süveneb kodaniku ja korralvuri hea vahekorid. Loodame uuel aastal selles suunas veelgi suuremat edu.

—n.

Kuidas saada heaks laskuriks?

J. Ernits.

Laskesporti loetakse soliidseks spordiks. Ühtlasi ta süvendab head tahtejõudu, enesekindlust ja enesevalitsemist — omadusi, mis vajalised heale politseinikule.

Rõõmustavalt peab tähendama, et viimasel ajal laskeasjandusele meie politseis on pühendatud erilist tähelepanu ja seda nimelt kõrgemate juhtide

poolt. Laskeasjanduses on märgata edu. Mõõdu- nud laskeperioodi aruandeist selgub, et kohtadel viimati korraldatud laskevõistlusil on saavutatud nii mõneski politseiüksuses otse üllatavaid tagajärgi. Seda võib saavutada vaid hea tahte ja järjekindla harjutamise varal.

Praegu ettenähtud sundlaskeharjutused esialgu

on võrdlemisi kerged, kuid vastavalt laskurklassidesse edasijõudmisel muutuvad ka harjutused raskemaks. Tagajärjeks võib siin olla, et politseinik jääb peatuma mõne laskurklassi või harjutuse juures ja enam ei pääse edasi. Arusaadav, et laskur, kel vähegi on püüetud edasi jõuda, hakkab vigu otsima relva või laskemoona juurest. Ent tihti viga tegelikult peitub laskuris eneses. Esimeses järjekorras tuleb siin tähelepanu pöörata laskuri keha väljarendamisele, mida võib saavutada vaid järjekindla võimlemisega. On see tehtud, siis tuleb võimlemisharjutuste sekka põimida juba harjutusi relvaga. Peamiselt mõtlen siin võimlemisharjutusi püssiga, kuid ka harjutused püstoliga pole üleliigsed. Mõnelgi näib see võib olla üllatusena, kuid laskesporidi juures on sellel eriti suur tähtsus. Ei saa salata, et laskeharjutuste juures on tulnud ette nähteid, et laskuril põlvelt- või püstilaskmisel püssiots üldse ei seisa paigal, vaid kõigub silmanähtavalt. Ilmselt on näha, et laskuri kätes pole jõudu hoida oma püssi enamvähem paigal. Arusaadav, et seesuguse sihtimise juures laskuril käte väsimuse tõttu lõpeb kannatus, surub enne püssi palgelt võtmist triklile ning tagajärjeks on tühi märklaud.

Ei ole parem lugu laskmisega põlvelt-asendeis. Sel puhul laskuril on pingutatud jalalihased. See mõjub ebanugavalt laskurile. Et sellest ebanugavusest kiiremini pääseda, püütakse kiires korras välja lasta lasud, mis ei jäta mõju avaldamata tabamustele.

Eeltoodud näiteid ei juhtu kunagi hea laskuri juures. Seepärast üldkokkuvõttes tuleb teha kõik, et laskuril püss tunduks ühes või teises käes sama kergena nagu jalutuskepp. Saavutada võib seda

vaid järjekindla harjutamisega päeva jooksul mitu korda.

Ka püstoli juures on see olulise tähtsusega. Ilma harjutusteta ei jõuta hoida kuigi kaua isegi paljast kätt ettepoole väljasirutatult või poolkõverdalt, seda enam püstoliga. Ka siin tuleb järjekindlate harjutustega jõuda nii kaugele, et relva raskust ei pandaks nagu tähelegi. Võimlemisharjutusi eelnimetatud relvadega võib igaüks teha oma kodus, kui relv (püss) käepärast. Soovitav on seda teha järjekindlalt igapäev 2—3 korda, iga kord 5—10 minutit, ja lasketulemused paranevad üllatavalt.

Põlvelt laskmiseks ühel jalal istumise harjutusi tuleb teha seni, kuni kaob ebanugavuse tunne või kui jalg niipea ei „sure“.

Kui laskur on harjutustega jõudnud niikaugemale, et käsitsetatavad relvad tunduvad talle täiesti kergena, siis tuleb alata sihtimisharjutustega märklehtede või märkide pihta. Maal elutseval politseinikul on võimalus asetada alaline märkleht tarvilise distantsi peale, mille pihta ta võib sihtimisharjutusi teha toast kas või läbi akna. Võib kleepida ka aknaruudule vastavalt väiksema märgi, mille pihta toast võib teha sihtimisharjutusi. Igal juhul märklehtede või märkide asetamisest elumaja seintele või märkide asetamisest aknaruudule, mille juurest sihtjoon läheb vastu elumaja, tuleb õnnetuste vältimiseks loobuda. Teiseks, tuleb enne sihtimisharjutusele asumist alati hoolitseda, et relv oleks tühi.

Laskur, kes järjekindlalt tegeleb võimlemisega ja teeb eelnimetatud harjutusi relvadega, märkab peatselt, et ta lasketulemused tegelikel laskeharjutusel ja võistlusil on palju paremad kui neil, kes harjutusi pole teinud.

Jõuluvana Viljandi politseiperes.

Kuna politsei mõistete järgi igasugune hiline mine võib lõppeda tülika seletuse nõudmisega ja, kui hästi ei lähe, isegi distsiplinaarkaristusega kas või karistustoimkondade näol, siis oli jõuluvana Viljandi politseirahvale juba aegsasti sõna saatnud, et vaatamata kehvadele teoludele kavatseb ta tänavu külastada viljandlasi juba 19. detsembril, pandagu aga jõulukuusk paigale ja tulgu lapsed-vanad kokku. Oligi siis seatud ajaks prefektuuri ja jaoskonna ruumesse kogunenud peaaegu kogu politseipere ja lisaks sellele veel hulk külalisi väljastpoolt. Et jõuluvana kui „kindla elukohata kodanik“, kel kombeks võõrastes majades öösel pimedas ringi kolada, ei pelgaks muidu nii karme korraldusi ega hiiliks Viljandist mööda, oldi kokkutulnute poolt kumminuiad seekord koju jäetud, selle asemel aga hulk kõlavaid jõululaule õpitud, mis nüüd ametnikest moodustatud dopel-

kvartett südantsulatavalt ette kandis säravate küünalde all. Ja kui siis praost Lattik, kui vilunud lepitaja taeva- ja maavõimude vahel, oli pidanud ilusa silmapilgukohase vaimuliku kõne, oligi jõuluvana kohal. Ette teades, et mulgimaal hinnatakse meest selle järgi, kas tal ka midagi on, oli jõuluvana end varustanud mahuka kingituste kotiga ja laskis heldel käel sellest osa saada noorel kui vanal, jagades sealjuures ohtralt sõbralikke manitsusi ja õpetusi igale kingisaajale. Ilma ei jäänud ka kõrgemad juhid — prefekt ja komissarid — ja seetõttu olid kõigil silmad säramas ja südames õnnis jõulutunne.

Pärast jõuluvana lahkumist istuti lauda, mis oli kaetud verivorstidega ja muude jõululaua paragrahvidega, mis olid serveritud ametnike „koduse politsei“ virkade käte hoolet. Et ka meie politseirahva kodune po-

Küsimusi ja vastuseid.

„Politseileht“ annab siin kõigile „Politseilehe“ tellijaile tasuta vastuseid. Kui keegi tellijaist soovib vastuse saada enne järgmise numbri ilmumist, siis saadetakse sellekohasel soovil vastus posti kaudu kätte, kui selleks on lisatud juurde 10-send, postmark. Toimetus jätab enesele õiguse avaldada kirjateel saadetud vastused „Politseilehes“, kui küsimused on põhimõttelised ja üldhuvitavad.

K. Küsimus. Adm.-sissen. sead. muutmise seaduse § 4 järgi omavalitsused toimetavad omavalitsuse maksude sissenõudmist oma ametnikkude kaudu. Peale maksude nõutakse adm.-sissenõudmise korras mitmesugused trahvi- ja kulusummad nagu: kooli hoolekogu poolt määratavad trahvid õpilaste koolist puudumise pärast, aval. raamatukogude tarvitajate trahvid kodukorra rikkumise pärast, ravikulud omavalitsuste haiglate nõudmistele järgi, korratute naturaalkohuslaste kulul korda seatud teosade tegemise kulud, hoolekande kulude lagasinõudmine jne. Kas ravikulude, lastevanemate trahvide jne. sissenõudmist saab panna valla maksunõudjate peale?

Vastus. Adm.-sissen. seaduse (R. T. 29 — 1936) § 4 mõistetakse omavalitsuse maksude all makse laiemas mõttes ja seepärast toimetavad omavalitsused oma maksunõudjate kaudu mitte üksi avalike maksude sissenõudmist, vaid igasuguste omavalitsusele kuuluvate maksude sissenõudmist, kui võrd seda seaduse järgi tuleb teostada adm.-korras, nii ravikulude, lastevanemate trahvide jne. sissenõudmist. N.

J. V. Küsimus. Kas Vabariigi Valitsuse poolt antud Riiklikkude asutuste adm.-sissenõudmistele politsei kaudu teostamise määruse (RT 50 — 1936) põhjal riiklikkude pankade kapitalide, fondide ja laenude võlad, kui nende laenude erieeskirjades on nähtud ette adm.-sissenõudmine, kuuluvad sissenõudmisele politsei läbi adm.-sissenõudmise korras ka pärast 1. juulit 1936?

Vastus. Adm.-sissen. seaduse § 3 (RT 29 — 1936) teeb vahet riiklike asutuste ja riiklike pankade vahel, misjuures sama paragrahvi järgi võib Vabariigi Valitsuse määrusega panna nii riiklike asutuste kui ka riiklike pankade adm.-sissenõudmistele teostamisele politseile. Vabariigi Valitsuse määrusega 10. juunist 1936 (RT 50 — 1936, art. 415) pandigi politseile teatavate riiklike asutuste adm.-sissenõudmistele teostamine,

kuid mitte riiklike pankade adm.-sissenõudmistele teostamine. Seepärast ei ole politsei ülesandeks riiklike pankade adm.-sissenõudmistele teostamine, arvatud välja juhud, kui nõudetoimetused olid alustatud politsei poolt enne 1. juulit 1936. N.

Kostaabel K. Küsimus 1. Kas valdades tulumaksu sissenõudmist teostab politsei või omavalitsuse maksunõudja?

Vastus 1. Tulumaksu sissenõudmist valdades teostab politsei Riiklikkude asutuste administratiiv-sissenõudmistele teostamise määruse (RT 50 — 1936, art. 415) alusel. N.

Küsimus 2. Administratiiv-sissen. seaduse muutmise seaduse (RT 29 — 1936) § 4 ja (RT 49 — 1936) § 1 ja 2 alusel omavalitsuse maksud nõutakse sisse 1. okt. 1936 omaval. maksunõudja läbi, ja enne 1. okt. politseile saadetud nõudetoimetused lõpetab politsei. Kas politsei on kohustatud jätkama omavalitsuse maksunõudmist, kui nõudetoimetused täitmatult enne 1. okt. ühes maksuvõimetuse aktiga, teenistustasu ja varaarestimise toimetusega oli saadetud nõudja omavalitsuse korraldusse seaduslikul põhjusel, kuid viimane saatis 15. dets. nõudetoimetused politseile täitmiseks?

Vastus 2. Kui maksunõudmise toimekus oli enne 1. oktoobrit seaduslikul alusel saadetud täitmatult politsei poolt nõudja omavalitsuse korraldusse, ei kuulu tähendatud maksunõude teostamine pärast 1. oktoobrit enam politsei ülesandesse. N.

Konstaabel L. Küsimus 1. Kas politseil on õigus võtta lisaraha kohtumaksu ja lõivu nõudmistelt juhtumisel, kui nimetatud nõudelehed saabuval politseile kohtult?

Vastus 1. Avalikkude maksu- ja maksutrahvivõlgade sissenõudmisel võetava lisaraha seaduse (RT 55 — 1936) § 1 mõtte järgi kohtumaksude ja kohtulõvude administratiivkorras sissenõudmisel ei tule võtta lisaraha. N.

Küsimus 2. Kas naisriigiteenijal (kantseleiametnikul) on õigus saada ühekordset toetust $\frac{1}{4}$ kuupalga suuruses lapse sünni puhul juhul, kui ametnik on abielus, kuid on lapse tegelik ülalpidaja ja on õigustatud saada lasteabiraha. (Naisametniku mees on üliõpilane ja ei seisa kuskil teenistuses.).

Vastus 2. Vastavalt ajutisele kodukorra määrustele valitsusasutustes töötavate ametnikkude ja tööliste haiguse korral kindlustamise kohta (RT 26/27 — 1920) naisriigitee-

nijail ei ole õigust sünnitamise puhul saada toetust $\frac{1}{4}$ kuupalga suuruses. N.

A. J. Küsimus 1. Kui üks lahutatud abikaasadest on erateenistuses või pole üldse teenistuses, kas saab siis riigiteenistuses seisev teine abikaasa laste-abiraha igal juhul, kuigi lapsed ei ole tema juures?

Vastus. Riigiteenijate laste-abiraha seaduse § 1 järgi makstakse laste-abiraha ainult isikuile, kes saavad palka Riigiteenijate tasude seaduse alusel. Seda normi täpsustab sama seaduse § 10 neljas lõige, määrates, et kui vanemad on lahutatud, siis makstakse laste-abiraha sellele vanemale, kelle juures lapsed elavad. Seejuures, arvestades § 1 eeskirja, eeldatakse muidugi, et vanem, kelle juures lapsed elavad, on palgasaaaja Riigiteenijate tasude seaduse alusel. Seega, kui lapsed elavad ema juures, ei ole lahutatud mehel õigust saada laste-abiraha oma laste eest. Teisest küljest arvestades § 1 eeskirja, ei ole ka naisel õigust saada laste-abiraha, kui ta ei ole Riigiteenijate tasude seaduse alusel palgasaaaja, olgugi et lapsed on jäetud tema juurde. N.

J. P. Küsimus. BES § 180 ütleb, et ühel ja samal ajal ei saa võtta kaks isikut üht ja sama isikut kasulapseks. Kas on seadusega lubatav, et ühe ja sama isiku võtaksid kasulapseks kaks isikut mitte ühel ajal, vaid üks võtaks enne, teine mõni aasta hiljem.

Vastus. Sama isik ei või olla korraga mitme isiku kasulapseks. Ainult siis, kui eelmine adopteerimine on kaotanud maksuvuse või kui adoptiivvanemad on surnud, võib leida aset uus adopteerimine. N.

R. v—s. Küsimus. Missuguse asutuse kaudu on võimalik muuta kinnistusraamatusse kantud talukoha nime? Kellele tuleb esitada vastav sooviavaldus ja kui palju säärane nimemuutmine ja kinnistusjaoskonnas sissekandmine nõuab kulusid?

Vastus. Talunime muutmise avaldus tuleb esitada Siseministeriumile ühes seletusega, mispärast soovitakse nime muuta, ja soovitud nime äratähendamisega. Sooviavaldusele lisandatakse väljavõte kinnistusregistrist. Talunime muutmisega ühenduses olevad kulud on järgnevad: sooviavalduse tempelmaks 1 kroon, lisa tempelmaks 20 senti, Riigi Teatajas kuulutamise umbes 3 krooni, peale selle väljavõte kinnistusregistrist 2 krooni, seega kokku umbes 6 krooni 20 senti. Muudetud nimi on Tallinna-Haapsalu kinnistusjaoskonna senise praksise järgi kantud kinnistusregistrisse maksuta Siseministeriumi teadaandel. N.

A. T—o. Küsimus 1. A. valla kodanik P. oli mõned kuud tööl V. vallas ja maksus-

tati seal 1936. a. isikumaksuga. Et P. oli ainult ajutiseks ära, siis maksustati ta sama maksuga ka A. vallavalitsuse poolt, V. vallavalitsusele varem sellest teatades, et seal ei maksustataks P. kui ajutiselt seal viibijat. A. vallas oli P. äraolekul tema perekond. P. on V. vallavalitsusele tasunud temale seal määratud isikumaksu. Kummale kuulub maksustamine?

Vastus 1. Isikumaksuga maksustatakse isik seal, kus on ta alaline elukoht, tähendab käesoleval juhul A. vallas.

Küsimus 2. Kodanik K. on maksustatud A. vallavalitsuse ja J. alevivalitsuse poolt 1936. a. isikumaksuga. J. alevivalitsus vastas A. vallavalitsuse järelepärimisele järgmiselt: Kui isikul on mitu alalist elukohta, siis kuulub isikumaks tasumisele omavalitsusele, kus viibis isik „kriitilisel momendil“, s. o. 15. det. 1935. Tähendatud ajal K. viibis J. alevis. Mis tuleb mõista „kriitilise momendi“ all ja kellele käesoleval juhul kuulub maksustamine?

Vastus 2. Kui isikul on mitu alalist elukohta, maksustatakse ta selles alalises elukohas, kus ta asus sellel momendil, mis võetakse aluseks maksu määramisel, tähendab 15. detsembril. N.

Küsimus 3. A. vallavalitsus on maksnud 1927. ja 1928. a. trahvi tulumaksu õigel ajal edasi andmata jätmise eest § 39 järgi. Kas on õigus neid summasid tagasi nõuda riigikassalt, kuna § 39 järgi oli õigus nõuda trahvi ainult kinnisvarademaksult.

Vastus 3. Ekslikult makstud summasid on omaval. õigus tagasi saada riigikassalt.

A. J. Küsimus 1. Vallavalitsus andis välja töövõtjale töö ja võttis temalt tagatis-trahvi kindlustuseks 10 krooni. Viimane ei teinud tööd ära lepingu tähtajaks, mispärast vallavalitsus tühistas lepingu ja andis töö uuele töövõtjale. Et esimene töövõtja lepingut ei täitnud, ei saanud vald sellest mingit kahju ja polnud tarvidust nõuda lepingu mittetäitjalt kahjutasu. Kas tuleb tagatis lepingu mittetäitjale välja anda või jääb see valla tuluks?

Vastus 1. Tagatistrahv jääb valla kasuks.

Küsimus 2. Kas oli Vene valitsuse ajal Vene seaduste järgi riigimetsahoidja (metsavaht) pensioniõiguslik? Isik oli metsavahtiks 30 aastat, kas on temal nüüd ajut. veneaegsete pensionäride toetamise seaduse alusel õigus saada toetusraha?

Vastus 2. Vene metsahoidjatel ei olnud pensioniõigust väljateenitud aja eest ja tähendatud isikul ei ole õigust saada toetusraha ajutise veneaegsete pensionäride toetamise seaduse alusel. N.

Ametlik osa.

**Politseivalitsuse direktori
käskkiri nr. 43 — 5. jaanuarist s. a.**

Avaldan härra Siseministri kirja 2. jaanuarist 1937:

„Härra Direktor,

Ütlen Vabariigi politseile parima õnne-soovi algavaks 1937. aastaks. Mul on tõsiselt heameel, et võin seda teha otsesest südamest mõeldes tagasi kõigile möödunud aasta pingutusile, mil olime ühiselt rakkes meie tänapäeva rahvaelu korraldamistöodes. Vabariigi politsei teadlikust andumusest juhitud püüded on osutunud määravaks aluseks, tänu millele Eesti riigivõim toetudes kindlale sisemisele korrale on võinud ehitada tänapäeva uuendamisajastu tulemusrikkad saavutused. Võin öelda seepärast Eesti politseile täie tunnustuse ta edasiseks tegevuseks, mis oleks juhitud kindlast sihiteadmisesest töötada käsikäes Eesti riigivõimu eesmärkidega. Eesti politsei, kõnelemata enese sisemise korraldamise edukusest ja üldisest rahvaolu korra hoidmisest, on osutanud Riigivanema ja tema Valitsuse riigiuuendamise töödele otse murrangulise tähtsusega teeneid, mis eest ütlen kõige otsekohesemat tänu.

Kõige seepärast käsin Teid, härra Direktor, avaldada minu käesolevad tervitussõnad politsei prefektidele, poliitilise- ja kriminaalpolitsei komissaridele, Teie ja kõigi nende kaastöölisile ja kogu politsei ametkonnale.

Algaval aastal sammume edasi sama kindlalt, kui lõpetasime möödunud aasta.

Tallinn, 2. jaanuaril 1937.

K. Eenpalu.“

**Politseivalitsuse direktori käskkiri nr. 42
23. dets. m. a.**

Soovin politseiametkonnale häid jõulupühi ja õnnistusrikkast uut aastat!

Rich. Veermaa,
Politseivalitsuse direktor.

**Siseministeriumi Üldosakonna kiri 28. nov.
m. a. nr. 2756 Politseivalitsuse direktorile.**

Üldosakond palub filmiinspektuuri alal kehtivate seaduste ja määruste täitmise huvides teha korraldus kõigile politsei prefektidele järgmises:

1) et teatataks üldosakonnale kõigist neist juhtumistest, kui mõni kino kusagil ühtejärke suletud on üle kahe kuu (suvevaheaja, remondi või m. m. põhjusel);

2) et kontrollitaks, kas kõik kinod näitavad iga nädal uut Eesti Kulturfilmi poolt valmistatud kohuslikku kroonikat või kulturfilmi (kumbki olgu varustatud filmiinspektori poolt väljaantud kontrollitunnistusega);

3) et kontrollitaks kinodes, nende fassaadidel ja vitriinides väljapandud reklaamfotode ja -plakatite lubatavust, s. o. kas nad kannavad filmiinspektori pitsatit. Viimane võib puududa ainult nende filmide reklaamfotodel ja plakatitel, mille esmakordne demonstreerimise luba on välja antud enne 1. aprilli 1935. (Kõik ühe ja sama filmi kohta puutuvad loakirjad dialooglehtedel ja loakaardid peavad leiduma ettenäitamiseks seal kinos, kus film parajasti jookseb);

4) et teatataks üldosakonnale igast asetleidnud kinoseaduse või -määruse rikkumisest, mille kohta on koostatud protokoll ning on järgnenud kohtu otsus (kui otsus on jösse astunud).

Osk. Angelus,
Abidirektor.

A. Adson,
Filmiinspektor

**Politseivalitsuse direktori käskkirjadega 2.,
9. ja 18. dets. 1936 on määratud autasu:**

Krim.-pol. van. as. Võrus, K. Rohtmetsale 50 kr. energilise, püüdliku ja tagajärjerikka tegevuse eest kurjategijate jälitamisel ja tabamisel;

Krim.-pol. assist. Kuressaares, O. Arjutile 50 kr. tubli ja energilise töö hinnanguks massiliste süütamiste selgitamisel;

Pikaajalise, eeskujuliku ja kohusetruu teenistuse eest, igapähele 30 krooni:

Politseivalitsusest:

kants.-am. P. Nahale;

Tallinna-Harju Prefektuurist:
asjaaj. E. Rosikule, asjaaj. K. Sikkule, kordn. K. Põldmaale, allkonst. A. Hüttile, allkonst. J. Mandrele, v.-kordn. J. Koplimäele, v.-kordn. M. Arukaevule, kordn. J. Kuljusele, v.-kordn. K. Lindmaale ja allkonst. H. Hornerile;

Tartu-Valga Prefektuurist:
kordn. J. Kruuvile, asjaaj. J. Maasingule ja asjaaj. R. Lutsule;

Viljandi-Pärnu Prefektuurist:
v. kordn. A. Nõmmele ja asjaaj. R. Ojale;

Narva Prefektuurist:
v.-kordn. J. Udeküllile ja asjaaj. E. Sivile;
Viru-Järva Prefektuurist:
asjaaj. H. Reinmetsale ja kordn. V. Antile;
Petseri-Võru Prefektuurist:
asjaaj. G. Neemele ja v.-kordn. A. Härmile;
Raudteede Prefektuurist:
asjaaj. A. Heintsile ja R. Bollmanile.

Kriminaalpolitseist:
van. assist. J. Liivakule Tartus, van. assist. O. Rullile ja J. Tatsile ja assist. Liidia Kukele Tallinnas.

Vakantkohad 1. jaan. 1937. a.

Konstaabli ametikohad:

Tall.-Harju Prefektuuris: Sadama jsk. ja Kaiu-Ingliste r.

Viru-Järva Prefektuuris: Tapa linna r., Paide l. r., Kapu r. ja Koigi r.
Narva Prefektuuris: Maidla r.
Lääne-Saare Prefektuuris: Võnnu r., Kärkla I r. ja Kuressaare linna II r.
Petseri-Võru Prefektuuris: Prefektuuri juures 2 kohta, Rootova I r., Irboska II r., Võru linna I r. ja Orava r.

Raudteede Prefekt.: Petseri r. ja Türi r.

Kordniku ametikohad:

Tartu-Valga Prefektuuris 8 kohta,
Viljandi-Pärnu Prefektuuris 1 koht,
Narva Prefektuuris 1 koht,
Petseri-Võru Prefektuuris 1 koht.

Asjaajaja ametikohad:

Tall.-Harju Prefektuuris: Prefekti kantseleis ja 4. jsk.

TOIMETUS JA TALITUS: Toompea lossis, tuba 57. Telef. 463-29. Postk. 438. Jooksev arve Eesti Pangas Nr. 543.
Vastutav toimetaja: A. LIIT. Tegev toimetaja: H. Põldvere. Väljaandja: Politseiametnikkude Keskkogu.
A/S. „Ühiselu“ trükk, Tallinn, 1937.

TELLIMISHIND:		KUULUTUSTE HINNAD:		Kaantel:	
Aastas	Kr. 6.—	1/1 Ihk. . . .	Kr. 45.—	Väliskaas . . .	Kr. 60.—
Poolaastas . . .	3.—	1/2 „	22.50	Sisekaas	50.—
Üksiknumber . .	—30	1/4 „	11.25	1/2, 1/4 ja 1/8 vastavalt	odavam.
		1/8 „	5.75		
		1/16 „	3.—		

KUULUTUSI.

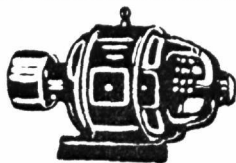
Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

- R ü d e b a c h, Artur, kaitseväeteenistusest vabastamise tunnistus nr. 278, v. a. Soomusrongide brigaadi staabi ülemalt 5. 10. 21. a.
- I r t, Aleksander, kaitseväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 621, v. a. Pärnu kaitseväeringkonna ülemalt 31. 3. 28. a.
- G i r i n, Vladimir Egori p., III järgu reservväelase tunnistus nr. 107, v. a. Irboska vallavalitsuselt 17. 11. 33. a. (46441)
- K e t n e r, Eduard Lauri p., kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 2019, v. a. 2. kindluse raskesuurtükiväe divisjoni ülemalt 7. 4. 20. a. (46442)
- N õ o E v. luteriusu koguduse korjandusleht nr. 55, v. a. juuniskuus 1936. a. Jaan Ennoh'ile (nüüd Henno). (46443)
- P u l k, Alfred, kaitseväeten. kõlbmatuse tunnistus nr. 58, v. a. Tartu maak. kaitsev. teenist. komisjonilt 18. 1. 22. a. (1801)
- L e n t s m a n n, Bernhard, kaitseväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 13247, v. a. Harju maakonna rahvaväe ülemalt 1. 2. 26. a. (1802)
- S ü v i k, Bernhard, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1479, v. a. 1. jalaväe rügem. ülemalt 22. 10. 29. a. (1803)
- V õ ö r a h a n s o, Jüri, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 3308, v. a. 10. jalaväe rügem. ülemalt 30. 9. 26. a. (1804)
- K a r p, Richard, kaitseväeteenistuse tunnist. nr. 1088, v. a. 10. jalaväe rügemendi ülemalt 19. 5. 25. a. (1805)
- S t e p a n o v, Flor, kaitseväeteenistuse tunnistus nr. 134, v. a. 2. diviisi suurtükiväe ülemalt 30. 5. 36. a. (1806)
- K i i v e r, Arnold, kaitseväeteenistuse tunnistus nr. 137, v. a. 1. soomusrongide rügemendi ülemalt 20. 1. 28. a. (1807)
- T o o n a t, Johannes, kaitseväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 1620/27, v. a. Lääne kaitseväeringkonna ülemalt 3. 3. 28. a. (1808)

JULIUS ABERGI kalevi- ja valmisriiete ärist

Tallinn, Suur Karja tän. nr. 5

ostate kõige odavamalt viimase moe järgi kodu- ja välismaa riidest valmistatud daamide ja härrade valmisriideid ja kalevikaupu

Elektrotehniline tööstus J. KOSLOVSKY

Tallinn, Vana Viru 8, telef. 476-84

Võtan vastu igasuguseid elektriala töid: Elektrimootorite ja dünamote mähkimine. Magneetode ja igasuguste elektriaparaatide parandamine. Akumulaatorite laadimine. Elektrivalgustuse ja jõuajamade sisseseadmine. Töö korralik. Hinnad mõõdukad.

Odavam ja kasulikum perenaistele küpsetamiseks ja praadimiseks on kõrgeväärtuslik taimevõi

„ASTA“

Firma „OLIVIA“, Tallinn, Volta tän. 3. Telef. 431-97.

Rätsepmeistrid Max Johanson & Poeg

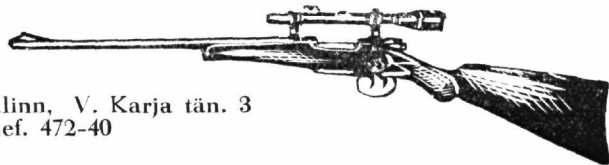
Tallinn, Rataskaevu 22, tel. 432-89. („Uudislehe“ vastas).

Lisaks kodumaa riidevalikule on saanud uusi inglise riideid.

Laskeriistade töökoda

K. Koppelman,

Tallinn, V. Karja tän. 3
Telef. 472-40

Ja ka uuel aastal ostab igaüks kõrgeväärtuslikke välismaa

Veine

Konjakeid

Likööre

Šampanjasid j. n. e.

firmalt **C. Petenberg**

Tallinn, Börsikelder, Pikk 17. Telef. 434-85

F-ma King & Rosenberg

Tallinn Kullasepa 11

Telef. 449 54

Elektrotehnika. Raadioaparaate. Jalg- ja mootorrattaid. Elektritriikraudu, elektripirne, -armatuure, kupleid ja elektritarbeid ajakohaste hindadega suurel ja väikesel arvul. Võetakse vastu elektrisisseseade töid ja parandusi.